

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GRAFİK VE FOTOĞRAF

**DOĞA FOTOĞRAFI
213GİM068**

Ankara, 2012

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DOĞA FOTOĞRAFÇILIĞI	3
1.1. Tanımı	3
1.2. Önemi	3
1.3. Özellikleri	4
1.4. Dünyada ve Ülkemizde Durumu	6
1.5. Doğa Fotoğrafı Çekiminde Kullanılan Ekipman ve Araç Gereçler	7
1.5.1. Objektifler	8
1.5.2. Filtreler	10
1.5.3. Filmler	12
1.5.4. Üçayak (Tripot)	14
1.5.5. Işık ölçücüler (Pozometreler)	14
1.5.6. Uzatma Kablosu ve Kablolü Deklanşör	14
1.5.7. Flaş	14
UYGULAMA FAALİYETİ	16
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	19
2. DOĞA FOTOĞRAFI ÇEKİMİ	19
2.1. Doğa Fotoğrafçılığının Kullanım Alanları	19
2.1.1. Tanıtım	19
2.1.2. Araştırmalar	20
2.1.3. Basın Yayın vb.	21
2.1.4. Belgesel	22
2.1.5. Sanatsal vb.	23
2.2. Doğa Fotoğrafının Çekim Teknikleri	24
2.2.1. Işık	24
2.2.2. Hareket	29
2.2.3. Film Seçimi	33
2.3. Doğa Fotoğrafının Nitelikleri	36
2.3.1. Amaca Uygunluk Açısından	36
2.3.2. Teknik Açısından	36
2.3.3. Görsel Açısından	37
2.4. Doğa Fotoğrafçısı	38
2.4.1. Mesleki Nitelikleri	38
2.4.2. Kişisel Özellikleri	39
2.5. Doğa Fotoğrafı Örneklerinin İncelenmesi	41
UYGULAMA FAALİYETİ	42
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	43
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	45
3. ÇEKİM SONRASINDA İŞLEMLERDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR	45
3.1. Manuel Fotoğraf Makinelerinde	45
3.1.1. Filmin Çıkartılarak Baskıya Verilmesi	45

3.1.2. Baskı Sonrası Fotoğrafların Kontrolü.....	47
3.2. Dijital Fotoğraf Makinelerinde	47
3.2.1. Bellek Kartındaki Görüntülerin Bilgisayara Aktarılması	47
3.2.2. Görüntülerin Kontrol Edilmesi	50
UYGULAMA FAALİYETİ	51
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	52
MODÜL DEĞERLENDİRME	54
CEVAP ANAHTARLARI	57
KAYNAKÇA	59

AÇIKLAMALAR

KOD	213GIM068
ALAN	Grafik ve Fotoğraf
DAL/MESLEK	Fotoğraf Çekim Elemanı
MODÜLÜN ADI	Doğa Fotoğrafı
MODÜLÜN TANIMI	Doğa fotoğrafının kapsamı ve kullanım alanlarının öğrenilmesinin sağlandığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Doğa fotoğrafı çekmek.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam sağlandığında, amacına, konuya ve doğa özelliklerine uygun olarak cansız\canlı, bitki, hayvan vb. doğa fotoğrafları çekebileceksiniz. Amaçlar 1. Doğa fotoğrafçılığını, dünyada ve ülkemizdeki durumunu kavrayarak çekim öncesi gerekli hazırlıkları eksiksiz tamamlayabileceksiniz.2. Doğa fotoğrafını hatasız çekebileceksiniz.3. Çekim sonrasında yapılması gereken işlemleri hatasız yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Fotoğraf makinesi, yardımcı ekipmanlar, aksesuarlar, ışık kaynakları, Ortam: Doğal çekim ortamları
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyetten sonra o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, objektif testler) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Doğa fotoğrafı ile doğada bulunan canlı ve cansız varlıkların doğal ortamları içinde görüntülenmesi amaçlanmaktadır. Doğa fotoğrafçısının doğanın yok edilmesine karşın bu güzellikleri diğer insanlara ulaştırarak sorunları dile getirmek, çözüm bulmak gibi özel bir misyonunun bulunduğu, bu nedenle de doğaya ve doğada bulunan canlılara zarar vermeden çalışmalarını yapması gerektiği unutulmamalıdır. Bu modülle doğa fotoğrafına malzeme olabilecek konuların neler olduğu hakkında bilgi sahibi olup bunların nasıl fotoğraflanmaları gerektiğini öğreneceksiniz.

Doğa fotoğrafının çekimi için kullanılan bazı özel teknikleri tanıyacaksınız. Gözümüzle göremeyeceğimiz kadar küçük detayları makro çekimlerle belgelendirebileceksiniz. Hareketli doğa olaylarının o an hareket ediyormuş etkisi ile insanlara ulaşmasını sağlayabileceksiniz.

Doğa fotoğrafı çekimlerini nerede ve nasıl kullanabileceğiniz hakkında gerekli bilgilere sahip olacaksınız. Araştırma, belgesel veya tanıtım amacıyla kullanacağınız doğa fotoğrafları için çekim öncesi yapılması gereken düzenlemeleri öğrenerek kurallara uygun fotoğraf çekme becerisini kazanabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyetler ile verilecek bilgiler doğrultusunda, doğa fotoğrafçılığı, tanımı, önemi, özelliklerini öğrenirken dünyada ve ülkemizdeki durumu hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz.

Doğa fotoğrafı çekiminde kullanılan ekipman ve araç-gereçleri tanıyarak çekim öncesi hazırlıkları tamamlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde gördüğünüz ya da daha önce çekmiş olduğunuz canlı ve cansız doğa fotoğraflarını toparlayarak ışık, kompozisyon, hareket, bakış noktası vb. açılardan inceleyerek arkadaşlarınızla tartışınız.

1. DOĞA FOTOĞRAFÇILIĞI

1.1. Tanımı

Doğa fotoğrafı, doğal bir yaşam alanı içindeki canlılar; hayvanlar, bitkiler ve jeolojik oluşumların fotoğraflanmasıdır. Yani doğa fotoğrafının konusu doğal varlıklardır. Evcil olmayan hayvanlar tarımsal olarak yetiştirilmeyen bitkiler ve böceklerden dağlara kadar, doğal sürecin geniş çeşitliliğini içerir. Evcil, kafes içinde saklanan veya her türlü yöntemle özgürlüğü kısıtlanmış hayvanlarla tarımsal olarak yetiştirilen bitkilerin fotoğrafları, doğa fotoğrafı olarak değerlendirilemez. Sözlük anlamı olarak ise doğa, "kendi kendine oluşan, biçimlenen" şeklinde tanımlanır.

1.2. Önemi

İnsanlar tarafından değişikliğe uğratılmış bir çevreye uyum sağlamaya çalışan leylek gibi canlıların oluşturduğu doğa konularıyla; kasırga ve med-cezir dalgaları gibi çevreyi tekrar eski hâline dönüştürmeye çalışan doğal güçlerin izlerini taşıyan görüntülerde, insan unsuru en az düzeyde olmak şartıyla kabul edilebilir.

Doğa iki temel bölüme ayrılabilir:

- Canlı doğa
- Cansız doğa

Canlı doğa tüm yabancı bitki ve hayvan türlerini kapsar.

Cansız doğa ise bulutlar, dağlar, kayalıklar, kumullar, vadiler, kanyonlar, denizler, göller, ırmaklar gibi öğeleri kapsar.

Canlı ve cansız öğeler ayrı ayrı fotoğraflanabileceği gibi bir arada buldukları kompozisyonlar da oluşturulabilir.

Fotoğraf 1. 1: Karadeniz (Fotoğraf: Kemal Evin)

Doğa fotoğrafçılığını bir uğraş ya da bir hobi gibi değil de içimizdeki bu özlemi aktarmaya çalıştığımız bir araç olarak görebiliriz. Konuşmak, yazmak, resim yapmak, müzikle uğraşmak nasıl duyguları ifade biçimi ise doğa fotoğrafçılığı da soyut düşüncelerimizi aktarmanın görsel bir ifadesidir.

1.3. Özellikleri

Doğa fotoğrafının konusu doğal ortamı içinde bulunan canlılar ve çevredir. Dolayısı ile insanlar ve insanların ürettiği bitkiler, yapılar, doğa fotoğrafı konusu içerisinde yer almaz. Ancak fotoğrafta insan ve insana ait öğeler fotoğraf karesinde çok küçük bir yer tutuyorsa, merkezi bir konumda değilse ve gözü rahatsız etmiyorsa hoş görülebilir.

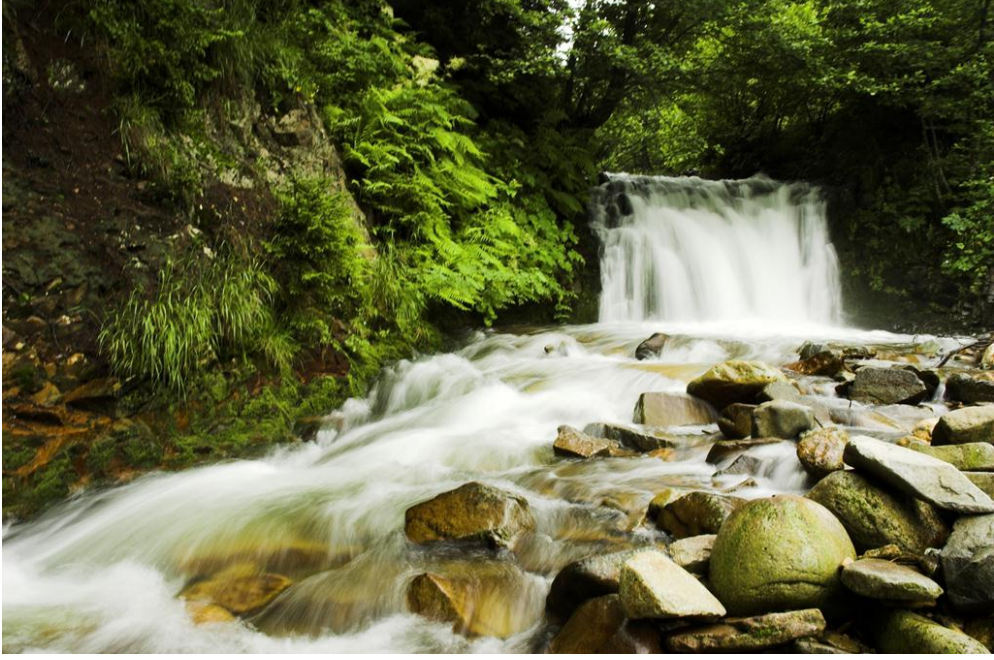
Manzara fotoğrafları doğa fotoğrafçılığında geniş bir yer tutar ve fotoğrafla uğraşan pek çok kişinin de ilgisini çeker. Güzel bir manzara gördüğümüzde hemen deklanşöre basmayanımız çok azdır. Doğal peyzaj fotoğraflarına konu olan öğeler; dağlar, göller, akarsular, ormanlar, çayırlar gibi canlı ve cansız öğelerdir. Örneğin bir göl, çevresindeki ormanla ve geri plandaki dağ silüetiyle tam bir doğal peyzajdır. Göl yüzeyinin ayna etkisi fotoğrafa çok şeyler katabilir.

Fotoğraf 1. 2: Karadeniz (Fotoğraf: Kemal Evin)

Makro fotoğraf olarak isimlendirilen yakın çekimler, doğa fotoğrafçılığında en sevilen ve yaygın türlerden biridir. Bu tekniğin etkileyici özelliği, gözle görülemeyen ya da zor seçilen ayrıntıların kolay görülebilecek şekilde büyülterek yeniden sunulmasıdır. Yakın çekim ile büyütülerek girilen, gözle göremediğimiz fotoğraflardır. En çok ilgi duyulan böcekler, çiçekler olmak üzere bu dünyada var olan her şey, yakın çekimin konusudur.

Dağlar, görkemli yapıları ile doğa fotoğrafçıları için çok önemli konulardandır. Orta Anadolu'daki Hasan Dağı gibi sönmüş volkanlar tek başlarına bile bir konu oluşturabilmektedirler. Erozyonun yol açtığı oluşumlar da ilginç görüntüler oluşturmaktadır. Ankara yakınlarındaki Çayırhan bu konuda çok değişik bir görünüm sunmaktadır. Ülkemizde doğal güzellikler açısından çok zengin olup doğa fotoğrafı çekebileceğimiz birçok bölgemiz vardır.

Fotoğraf 1. 3: Karadeniz (Fotoğraf: Kemal Evin)

1.4. Dünyada ve Ülkemizde Durumu

Günlük yaşantımızın bir parçası olan fotoğraf makinesi, günümüzde optik ve sayısal sistemlerin gelişmesi ile her sektöre farklı amaçlarla hizmet veren bir makine durumuna gelmiştir. Yaşamın bir kesitinin kaydedilmesi olarak tanımlanan fotoğraf, tanıtım, araştırmalar, belgesel çalışmalar, sanatsal çalışmalar ve haber alanlarında sıkça kullanılmaktadır. Günümüzde fotoğrafçılık mesleği bir sanat ve haberleşme aracı olarak ilerlerken; optik aygıtların gelişmesi sonucu astronomi, mikrobiyoloji, histoloji vb. bilim dallarında da giderek artan biçimde kullanılmaktadır. Meslekte edinilen bilgi ve beceriler, fotoğrafçılığın kullanıldığı pek çok alanda, özellikle reklamcılıkta, matbaacılıkta, basında, kullanılmaktadır. İş yaşamında, tanıtım (turizm ve reklam) fotoğrafçılığı ve aktüel fotoğrafçılık (doğa ve gezi dergileri) gibi yeni uzmanlaşma alanları da gözlenmektedir.

Teknolojik gelişmeler sonucunda, bilgisayarın sektöre girmesiyle ortaya çıkan dijital (sayısal) fotoğrafçılık ve son zamanlarda gelişen lazerle dijital baskının yakın gelecekte önemli bir yüzde ile yaygınlaşması ve klasik fotoğrafçılığın uygulama alanlarını genişletmesi beklenmektedir. Giderek bilgisayar kullanımı ve bilgisayarda görüntü işleme, fotoğraf kimyası ve lazer yazıcılarıdaki gelişmeleri izlemek önem kazanmaktadır. Gelecekte de hem teknik hem sanatsal beceriler önem kazanmaya devam edecektir.

Fotoğraf çekimindeki sanatsal katkı, mesleği uzmanlaşmaya yönlendirirken, laboratuvar hizmetlerinde verilen hizmetin özelliği nedeniyle müşteri ilişkilerinde ve yapılan işlerde dikkat ve özen gerektirmektedir.

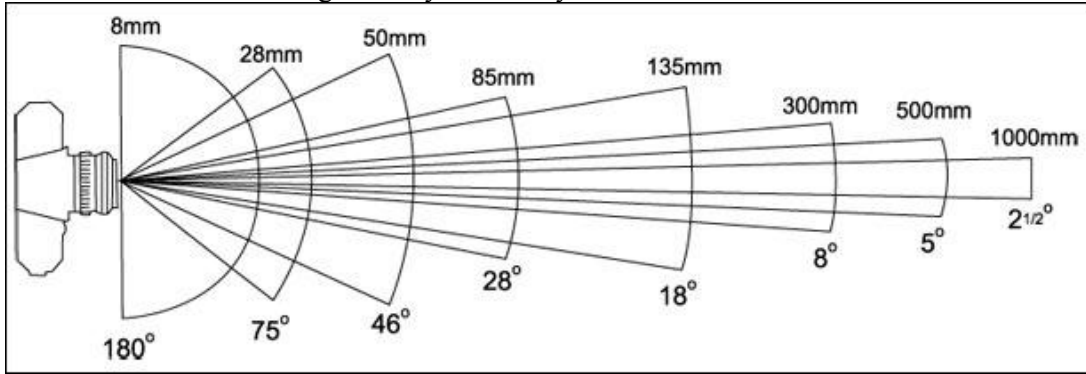
Bu meslekte eğitim örgün eğitim yoluyla değil, daha çok geleneksel yollarla, iş başında eğitim şeklinde verilmekte, bu nedenle de iyi eğitim görmüş nitelikli fotoğrafçılara olan talep giderek artmaktadır.

Son yıllarda dünyada basım ve yayın sektöründe belli bölgelerde yoğunlaşma görülmektedir. Günümüzde, sayfa düzeni, grafik tasarım ve kopyalama işlemlerinin bilgisayar olmadan yapılması söz konusu değildir. Basım ve yayımda fotoğraf, yazının anlatımı için en önemli etkidir. Örneğin, bir çocuk dergisinin doğa ile ilgili sayfasında hayvanların özelliklerini tanıtırken fotoğraf kullanması, gerçeklik olarak ve akılda kalıcılık açısından çok önemlidir.

Fotoğrafçılık alanında sahip olunması gereken yeterlilikler, grafik tasarım alanında gereken niteliklerle paraleldir. Bu nedenle tanıtım reklamcılığı ve basın yayın alanında yazı ve fotoğrafın iç içe kullanılması kaçınılmazdır. Örneğin, ürünün saf ve temiz olduğunu veya çok güzel koktuğunu, doğa fotoğrafları aracılığı ile çok kolay anlatabiliriz.

1.5. Doğa Fotoğrafı Çekiminde Kullanılan Ekipman ve Araç Gereçler

Doğada fotoğraf çekimine çıkarken gerekli malzemeleri yanınızda bulundurmanız ve doğa koşullarına göre giyinmeniz gerekir. Dağda çekim yapacaksanız ona göre bir yürüyüş ayakkabısı, güneş ışınlarından korunmak için şapka, malzemeleri taşımak için bir sırt çantası ve küçük kazaları önlemek için ilk yardım malzemelerini yanınızda bulundurmalısınız. Ayrıca her an fotoğraf makinesinin pili bitebilir, filminiz bitebilir ya da dijital fotoğraf çekenler için bellek problemi ortaya çıkabilir. Ormanda, dağda ya da kanyonda bu malzemeleri satın alabileceğiniz bir yer bulamayabilirsiniz.

Şekil 1. 1: Objektiflerin odak uzaklığı ve görüş açısı

Doğa fotoğrafı çekerken belli bir malzeme kullanımından söz etmek çok doğru olmaz. Elinizde geniş açılı bir objektif varsa, orman, dağ, vadi, ova gibi geniş yayımlı konuları görüntüleyebilirsiniz. Normal bir objektif ile de aynı konuları kısmen görüntüleyebilir, ayrıca ağaç gövdesi, yapraklar, çiçekler gibi konulara da eğilebilirsiniz. Teleobjektifleriniz varsa, manzara ya da bitki ve hayvan yaşamlarına tanıklık edebilirsiniz. Hele ışık geçirgenliği yüksek olan süper teleobjektifleriniz varsa, o zaman vahşi yaşam fotoğrafları için uygun donanıma sahipsiniz demektir.

1.5.1. Objektifler

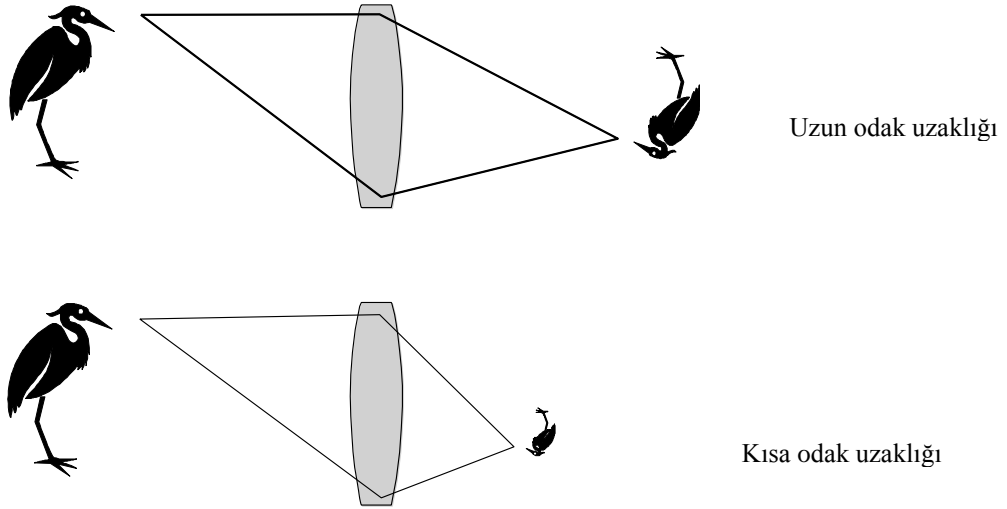
Bir fotoğrafın temel özelliği kaliteli görüntü oluşturabilmesidir. Görüntü kalitesi açısından yetersiz bir fotoğrafın diğer özellikleri ne kadar iyi olursa olsun hiçbir anlamı olmaz. Görüntüyü oluşturan ve niteliği etkileyen objektiftir. Objektifler üç boyutlu dünyayı, film yüzeyinde iki boyutlu olarak oluşturur.

Objektif, fotoğrafı çekilen konuyu mümkün olduğu kadar aslına uygun bir görüntü olarak ortaya çıkartmalıdır. Bunun için de merceğin niteliği önemlidir.

Mercek camdan yapılan geçirgen bir cisimdir. Işık dalgaları bu cisme ulaşır ve geçirgen yüzeyi geçerek görüntüyü oluşturur. Tek bir mercek kullanarak net ve kesin bir görüntü elde etmek çok güçtür. Bu nedenle objektifler birçok mercekten oluşur. Objektiflerin oluşturduğu görüntü yuvarlaktır ve görüntünün en net bölgesi ortasıdır. Kenara doğru görüntü zayıflar ve görüntünün netliği bozulur.

➤ Odak Uzaklığı

Objektif ile film yüzeyindeki görüntü arasındaki uzaklığa denir. Film yüzeyindeki görüntünün büyüklüğünü yönlendirir. Ayrıca fotoğrafı çekilen konuya hangi açıyla bakılacağını yani objektifin açısını belirler. Bir konuya çıplak gözle bakmakla objektifle bakmak arasında çok önemli bir fark vardır. Odak uzaklığına bağlı olarak objektiften geçen ışınların kırılması değişir ve bunun sonucu oluşan görüntünün büyüklüğü farklı olur.

Şekil 1.2: Odak uzaklığı

- **Görüş açısı:** Bir insanın çevresinde net olarak görebildiği açıdır.
- **Bakış açısı:** Bir objektifin görebildiği açıdır. Objektifin odak uzaklığına göre daralan ya da genişleyen kesin açılardır.
- Farklı odak uzaklıklarındaki objektifler fotoğraf çekene sonsuz sayıda bakış açısı sağlar.

➤ **Doğa fotoğrafçılığında kullanılan objektifler**

• **Normal objektifler**

35 mm -50 mm 'lik normal objektif manzara çekimleri için çok uygundur. Bu objektif görüntü kalitesi açısından diğer objektif türlerinden daha iyidir ve insan gözünün görüş açısına yakındır. Geniş açılı ve tele objektifler gibi perspektifi bozan etkileri yoktur.

• **Geniş açılı objektifler**

Normal objektiften daha geniş bir açıyla konuya bakar ve daha çok alanı fotoğraf karesine sığdırır. Daha kısa odak uzaklığına sahiptir. Konunun fazla uzağına gitmeden geniş bir bakış açısı içinde nesnelere küçültür. Bu objektiflerde alan derinliği yüksektir.

Bu objektiflerin optik özelliği nedeniyle görüntü bozulmaları oluşur. Örneğin; düz çizgilerin görüntü alanı içinde dışa doğru eğilmesi. Geniş açılı objektiflerde yatay ve dikey çizgisel hatlara dikkat edilerek film karesinin ortasına yerleştirmek doğru olur. Çünkü bozulmalar film karesinin kenar kısımlarında oluşur. Film düzleminin konuyu düz görmesini sağlamak için konunun yüksek bir yerden çekilmesi gerekir.

Manzarayı daha geniş açıdan görmek istiyorsanız 35 mm geniş açı objektif kullanılabilir. Eğer bir manzarada ön plandaki öğeleri büyüklük olarak abartmak ve perspektifi sonsuza doğru uzatmak isterseniz 28, 24, 20 mm 'lik objektifler kullanılmalıdır. Bunlar ön cepheyi daha fazla gösterirler ve daha fazla elementin kare içinde yer almasını sağlarlar. Net derinlik fazladır. Ön cepheden arka cepheye kadar fokus yapabilirsiniz.

• **Teleobjektifler**

Dar açılı objektiflerdir. Genel görünüşten bazı öğeleri çerçeve dışı bırakmak, manzaranın bir kısmını almak isterseniz 105, 135, 200 mm gibi bir teleobjektif işinizi görecektir. 300 mm ve daha uzun odaklı teleobjektiflerin perspektifi daraltma, nesnelere üst üste bindirme özelliğinden faydalanarak ilginç peyzajlar çekebilirsiniz.

135 mm 'lik veya 200 mm 'lik teleobjektiflerde ise elementler daha büyüktür. Uzaklardaki dağ yaklaşır ve yüksek gözüktür. Alan derinliği daralır. Ön cephe veya arka cephe fokus dışı olabilir.

• **Zoom objektifler**

Değişebilir odak uzaklıklı objektiflerdir. Yani aynı objektifle konuyu çekerken uzaklık değiştirmeden hem genel bakış açısı hem de dar bakış açısı sağlamak mümkündür. Zoom objektif kullanıldığında yanınızda birden çok objektif taşımanıza gerek kalmaz. Basın fotoğrafçılığı yapanlar için vazgeçilmez objektiflerdir.

- **Makro objektifler**

Yakın plan çekimlerinde kullanılan optiklerdir. Çoğunlukla doğada bulunan çiçek, böcek gibi yabani yaşama dair fotoğraflar bu tür objektiflerle yapılabilir. Konumuzun çok yakınına sokulmak zorunda olduğumuzdan net alan derinliği oldukça azalır. Örneğin, bir böcek fotoğrafında böceğin yalnızca çok küçük bir bölümü ancak net olabilir.

Alan derinliğini artırabilmek için oldukça kısık bir diyafram kullanmak gerekebilir ve bu da düşük bir enstantane seçimi demektir. Makro çekim yapabilmek için mutlaka bir sehpa kullanılması gerekir. Bu tür objektifleri doğru kullanabilmek için biraz deneyim kazanmak ya da bu işle uğraşan profesyonel fotoğrafçılardan yardım almak gerekebilir.

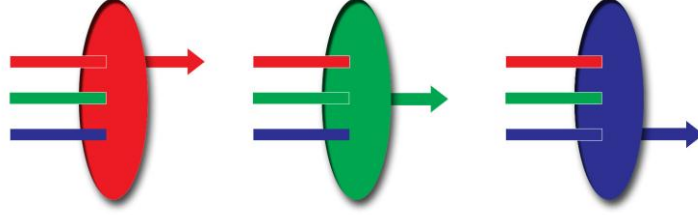
Fotoğraf 1.4: Makro objektifle yapılan bir çekim örneği

(Fotoğraf: Armağan Bice)

Makro fotoğrafın temelinde, istenilen görüntü büyüklüğünün uygun alan derinliği ile elde edilmesinde seçilen tekniğin, diğer yardımcı etkenlerle birlikte disiplinli bir şekilde uygulanması vardır.

1.5.2. Filtreler

Objektifin önünde yer alarak film yüzeyine ulaşan ışığı, objektife girerken düzenler. Her renk filtre kendi rengini geçirir diğer renkleri emer. Siyah beyaz filmlerde filtre kullanıldığında grinin ton değerlerinin ortaya çıkışını kontrol eder. Bir rengin gri skalada yer alan tonunu açmak için o renge yakın bir filtre; koyu ton elde etmek için o rengin karşıtı bir filtre kullanırız. Renkli filmlerde ise ışık kaynaklarının verdiği ışığın renk niteliği filtrelerle kontrol edilebilir.

Şekil 1.3: Işığın yansınması ve iletilmesi

Filtre kullanarak fotoğrafın görünümünü değiştirebilir ve etkisini artırabilirsiniz. Örneğin; kapalı havalarda ışık film üzerinde soğuk ve mavimsi bir renge doğru yönelir. Bunu önlemek için kehribar sarısı veya soğan kabuğu rengi diye adlandırılan filtreler kullanılabilir. Manzara resimlerinde gökyüzü sorun yaratan bir alandır; bir polarize filtre ya da mor ötesi filtre gökyüzünün âdeta fazla pozlandırılmış gibi parlamasını önleyebilir.

Doğa fotoğrafçılığında kullanılan bazı filtreleri tanıyalım.

➤ Polarize filtreler

Fotoğraf 1.5: Filtre kullanılarak yapılan bir çekim örneği

(Fotoğraf: Armağan Bice)

Doğa fotoğrafçılığının vazgeçilmezleri arasındadır. Renk doygunluğunu artırmaları ve kontrastı yükseltmelerinin yanında su yüzeylerindeki yansımaları da engelleyebiliyor oluşları, bu filtreleri temel malzememiz hâline getirir.

➤ **Koruyucu filtreler**

Makinemizi korur ve pusu ortadan kaldırarak kontrastlık sağlar. Çıplak gözle göremediğimiz, ama filmlerin algılayabildikleri ultra-viyole ışınlarını kesmek için UV ya da Skylight filtreleri kullanılır.

➤ **Degrade renk filtreleri (graduated filtreler)**

Gökyüzünün rengini ya da yoğunluğunu artırmada işe yararlar. Özellikle “gri” ve “gün batımı” filtreleri doğa fotoğraflarında çok kullanılır. Örneğin, Resim 1.4.2’ de kullanılan bir gün batımı gibi.

➤ **Yakınlaştırıcı filtreler (close up)**

Bu filtreler üçlü takımlar hâlinde satılır. Kapalı havalarda homojen ışık altında oldukça elverişli pozlandırma koşulları yakalanabilir. Ancak çok kapalı havalarda kullandığımız filmler renklerin ayırt edilmesinde insan gözü kadar hassas olamazlar. Böyle durumlarda genellikle film üzerinde hafif bir mavi renk hâkimiyeti söz konusu olur. Bu koşullarda renklerin sıcak tonlarını yakalayabilmek için renk ısıtıcı filtreler kullanmak çözüm olur.

1.5.3. Filmler

Görüntünün ışığa duyarlı bir yüzey üzerine kaydedilerek sabitleştirilmesi film sayesinde gerçekleşir. Filmde görüntünün oluşması için ışığa duyarlı bir tabaka vardır. Gelen ışığın miktarına ve geliş zamanına bağlı olarak bu tabaka reaksiyon göstererek kararır. Fotoğrafın canlılığı renkleri en iyi yansıtması ile olur. Bu da doğru film seçimi ile gerçekleşir.

Hızları ve yapısal özellikleri açısından filmleri iki ayrı grupta değerlendirebiliriz.

➤ **Filmlerin hızı (film hassasiyeti)**

Filmlerin ışığa karşı duyarlılığını ve ışıktan etkilenme süresini belirler. Filmlerin, ISO – DIN - ASA cinsinden taşıdıkları değerler ya da fotoğraf çevrelerinde yaygın olarak kullanılan ismiyle HIZ' ları, filmlerin ışığa duyarlılıklarını ifade eder. Filmlerin duyarlılığı arttıkça grenler belirginleşerek netlik azalır. Gren inceldikçe film duyarlılığı azalır ve görüntü netliği artar. 25 ASA, 50 ASA, 64 ASA, 100 ASA, 125 ASA, 200 ASA, 400 ASA, 800 ASA, 1600 ASA, 3200 ASA, filmlerin standart hızlarıdır. Ortalama hız siyah beyaz için ISO 125, renkli filmler için ISO 100'dür.

- **Yüksek asa filmler**

Işığa daha fazla duyarlıdır (örneğin, 400 ASA). Öte yandan yüksek hızlı filmler iri gren yapacaktır ve dolayısıyla görüntüde detay kayıplarına yol açacaktır. Yüksek ASA filmlerle ışığın daha az olduğu (loş ışık - az ışık) koşullarda daha kolay çekim yapılabilir.

Fotoğraf 1.6: Düşük ASA 'lı film kullanılarak yapılan bir çekim örneği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Örneğin, gece fotoğraf çekmek istediğinizde 400 ASA - 800 ASA gibi yüksek hızlı filmler seçilebilir.

- **Düşük Asa Filmler**

Işığa daha az duyarlıdır (örneğin; 50 ASA film). Düşük hızlı filmler ince gren filmler oldukları için bütün detayları kaydetmenizi sağlayacaklardır. Düşük ASA filmlerle çekim yapabilmek için de daha fazla ışık bulunan koşullar gerekir.

Not: Ancak bazı durumlarda, iri grenli sonuçlar elde etmek, çekmek istediğiniz fotoğrafların daha etkili olmasını sağlayabilir.

➤ **Yapısal Özellikleri**

Negatif filmler ve pozitif filmler olarak ikiye ayrılır.

- Negatif filmler: Çekildiğinde negatif görüntü veren filmlerdir.
 - Siyah - beyaz (S/B) negatif filmler
 - Renkli negatif filmler

Renkli negatif filmler bir başka yönden de iki gruba ayrılır. Daylight (gün ışığı) filmler, tungsten (yapay ışık) filmler. Gün ışığı koşulları için ayrı bir film, yapay ışık koşulları için ayrı bir film kullanılabilir.

- **Pozitif filmler (Dia - Slayt - Saydam)**

Çekimlerinizden sonra görüntüleri pozitif (fotoğraf kartlarının üzerindeki gibi) olarak görmenizi sağlar. Pozitif filmler dia projeksiyon makineleri yardımıyla perdeye yansıtılmak suretiyle görüntüleri çok büyük boyutlarda izlemenize yardımcı olur. Her bir karesi kesilip ayrı ayrı plastik küçük çerçevelere yerleştirilmek suretiyle kolayca arşivlenebilir. Dialarınızın kart baskısını da yaptırabilirsiniz.

1.5.4. Üçayak (Tripot)

Manzara çekimlerinde üçayak kullanmak yararlıdır. Profesyoneller ve amatörlerin bazıları manzara çekimlerinde üçayak kullanırken, ufuk çizgisini doğru oturtabilmek için bir su terazisi de kullanırlar.

Not: Çekim sırasında konuya yaklaştıkça net alan derinliği azalır. Bu özellik yakın plan çekimlerinde daha çok ortaya çıkar. Makro çekimlerde objenin net olabilmesi için konuya kısık diyaframla (11, 16, 22 gibi) yaklaşmalısınız. Bunu da, ışığın şiddetine bağlı olarak, düşük enstantanelerden biri (4, 8, 15, 30 gibi) ile dengelemek durumunda kalabilirsiniz. Bu durumda da üçayak (tripot) kullanılmalıdır. Sonuçta, hangi objektifi kullanırsanız kullanın, tripot en büyük yardımcınızdır.

1.5.5. Işık ölçücüler (Pozometreler)

Güvenilir bir ölçme yöntemidir. Daha çok kontrast olan ve arka ışıklı konularda makine içindeki ışıkölçerlerle doğru ölçüm yapamazsınız. Bu durumlarda pozometre ile değişik noktalardan alacağınız ölçümler seçkin ışık değerlerinizi ölçmenizi sağlar.

1.5.6. Uzatma Kablosu ve Kablolü Deklanşör

Bu kablo ile fotoğraf makinesine bağlantı yaparak deklanşöre uzaktan basıp makinenin titremesini engelleyebilirsiniz. Uzatma kablosu yardımıyla normal flaşınızı, konuyu aydınlatacak şekilde kameradan bağımsız biçimde kullanabilirsiniz. Gün boyunca aynı sahnenin bir dizi fotoğrafını çekmek için deklanşör kablosu kullanabilirsiniz.

1.5.7 Flaş

Suni ışık kaynağı oluşturur. Işığın yetersiz olduğu ortamlarda, konuyu aydınlatarak fotoğrafın çekilmesine yardımcı olan flaşı kullanırız. Doğa fotoğrafçılığında flaş kullanımı önemli bir yer tutar. Özellikle ışığın yetersiz kaldığı durumlarda makro çekimlerde ve ters ışık söz konusu ise flaş kullanmakta büyük yarar vardır.

Makro çekimlerde konuya çok yaklaşıldığı için normal flaşların aydınlatması yetersiz kalacağından, objektifin üstüne geçirilen halka flaşlar kullanılarak aydınlatma sağlanır. Güneşin çok yoğun olduğu zamanlarda da dolgu flaşı kullanılarak gölgelerden kurtulabiliriz. Dolgu flaşının amacı kareyi aydınlatmaktan çok, az bir ışık etkisiyle, gereksiz gölgeleri yok etmektir. Bunun için pozlama ayarlarının doğru yapılması gerekir. Çünkü, zaten çok aydınlık

olan görüntü bembeyaz çıkabilir ve fotoğraf bazen fazla pozlama olabilir. Dolgu flaşı, gölgeleri aydınlatıp oradan da detay almak ve yüksek ışıktaki kontrast fazlasını düşürmek amacıyla kullanılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Doğa fotoğrafı çekimi öncesi koşulları hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çekim yapacağınız ortamı daha önceden gidip inceleyerek çekimi planlayınız.➤ Film kontrolü yaparak nasıl film kullanacağınıza karar veriniz. ➤ Fotoğraf makinesi ve ekipmanları hazırlayınız.➤ Doğal ışıktan yararlanarak günün en uygun saatlerini belirleyiniz.➤ Konuya uygun objektif kullanınız.➤ Bakış açınızı belirleyiniz.➤ Makro çekim yapıp yapmayacağınıza karar veriniz.➤ Tripot ve su terazisi kullanınız.➤ Flaş kullanmanızın gerekip gerekmediğine karar veriniz.➤ Filtre kullanmanızın gerekip gerekmediğine karar veriniz.➤ Ufuk çizgisine dikkat ediniz.➤ Çekim ortamında titiz ve düzenli olmaya çalışınız.➤ Yerel ya da ulusal doğayı koruma şartları varsa, bunlara uyunuz.	➤ Daha önceden aynı ortamda yapılmış çekimler varsa inceleyiniz.➤ Yanınıza almanız gereken malzemelerin tespitini yapınız.➤ Konuya ve mevsime uygun film seçimi yapınız.➤ Objektifler, filtreler, flaş, tripot gibi araçları yanınızda bulundurunuz. ➤ Işık ortamı yeterli değilse yüksek ASA'lı filmleri tercih ediniz.➤ Sert gölgeler kullanmanız gerekmiyorsa ışığı dağıtmaya dikkat ediniz.➤ Aynı çekimi farklı bakış noktaları ve farklı objektiflerle deneyiniz.➤ Makro çekimlerde dikkati dağıtan arka planlardan kaçınız.➤ Tripot ve su terazisi kullanarak yapacağınız çekimdeki titremeleri engelleyebilirsiniz.➤ Filtreleri kullanarak çekimin etkisini artırabilirsiniz.➤ Giriş izinlerinin alınması gereken yerlerde izinsiz çekim yapmayınız.➤ İzlenecek patika ve yol güzergâhlarına uyunuz.➤ Çevre ve ekolojik alanların, türlerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için bozulmadan bırakılması gerektiğini unutmayınız.➤ Doğal ortamlara müdahale edici tavırlarda bulunmamaya çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Doğa fotoğrafı doğadaki tüm canlıları insanları, hayvanları, böcekleri kapsar.
2. () Makro objektifler doğa fotoğrafında sıkça kullanılır.
3. () Doğa fotoğrafında flaş kullanılmaz.
4. () Objektif ile film yüzeyindeki görüntü arasındaki uzaklığa odak uzaklığı denir.
5. () Manzara çekimlerinde üçayak kullanılırken, ufuk çizgisini doğru tutturabilmek için su terazisi de kullanılır.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

6. Görüntünün ışığa duyarlı bir yüzey üzerine kaydedilerek sabitleştirilmesi sayesinde gerçekleşir.
7. Doğada bulunan çiçek, böcek gibi yakın çekim fotoğraflar objektiflerle yapılabilir.
8. Doğa fotoğrafı çekiminde.....ışık kullanılır.
9. gölgeleri aydınlatıp, oradan da detay almak ve yüksek ışıktaki kontrast fazlasını düşürmek amacıyla kullanılır.
10. Fotoğraf makinesine bağlantı yapılarak deklanşöre uzaktan basıp makinenin titremesiniile engelleyebiliriz.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru ve yanlış cevaplarınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığımız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçebilirsiniz.

UYGULAMALI TEST

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmalar doğrultusunda fotoğraf çekmek için bir konu belirleyiniz ve fotoğraf çekimi aşamasına kadar yer, objektif, kullanılacak araç seçimi aşamalarını planlayarak çekim öncesi hazırlıkları tamamlayınız. Aşağıdaki ölçütlere göre kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz. Uyguladığınız ölçütlere EVET, uygulamadıklarınıza ise HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çekim yapacağınız ortamı incelediniz mi?		
2. Nasıl bir film kullanmanız gerektiğine karar verdiniz mi?		
3. Fotoğraf makinesi ve ekipmanlarını hazırladınız mı?		
4. Doğal ışıktan yararlanabileceğiniz saatleri belirlediniz mi?		
5. Bakış açınızı belirleyerek konuya uygun objektif seçimi yaptınız mı?		
6. Filtre kullanıp kullanmayacağınıza karar verdiniz mi?		
7. Flaş kullanmanın gerekli olup olmadığını belirlediniz mi?		
8. Tripot ve su terazisi kullandınız mı?		
9. Giriş izinlerinin alınması gerekli yerler için önceden izin aldınız mı?		

Cevaplarınızda “Hayır” seçeneği işaretli ise faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, doğa fotoğraflarını hatasız çekebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda doğa fotoğrafı olarak nitelendirilebilecek fotoğrafları toparlayarak amacına uygunluğu ve kullanım alanlarını sorgulayarak rapor hâlinde sununuz.

2. DOĞA FOTOĞRAFI ÇEKİMİ

2.1. Doğa Fotoğrafçılığının Kullanım Alanları

2.1.1. Tanıtım

Tanıtım alanında doğa fotoğrafçılığından yararlanmak günümüzde sıkça karşılaştığımız bir durum. Çünkü televizyon, dergi, gazete sayfaları, internet, billboardlar ancak çarpıcı fotoğraflar ile kendini göstermektedir. Reklam sektöründe inandırıcılık, fotoğrafın kullanılması ile gerçekleştirilmektedir.

Fotoğraf 2.1: Tanıtım alanında kullanılabilir bir doğa fotoğrafı örneği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Basılı ve görsel olarak yapılan tüm çalışmalarda işe fotoğraftan başlanmaktadır.

Tanıtım fotoğrafı denildiğinde tesadüfen çekilen fotoğraflardan çok planlanan ve kurgulanan fotoğraflar düşünülmelidir. Doğa fotoğrafı da kurgulanarak çekilir. Tasarlanan görüntüde ürün, fotoğrafçının duygu ve düşünceleri doğrultusunda yeniden oluşturulur. Fotoğrafçının bakış açısıyla sunulur. Fotoğrafçının çektiği fotoğrafla, ürünü veya hizmeti kullanmaya ikna olan tüketici vardır. Tanıtım fotoğrafçısının fotoğrafını oluştururken, amacı, tüketiciye bilinçaltına itilmiş beklentilerinde eşlik etmek ve istek yaratmaktır. Örneğin resim 2.1.1’ de görülen çiçekten bal alan bir arı fotoğrafı çalışkanlığı vurgulamak için kullanılabilir. Çok çalışkan elemanların bulunduğu bir sigorta, temizlik vb. hizmet sektörlerinin tanıtımları için bir araç olabilir.

İnsanların günümüzde doğaya olan özlemi, sağlıklı ve doğal olan ürünleri kullanmak istemesiyle tanıtım alanında doğa fotoğraflarından sıkça yararlanır. Örneğin, müşterilerin ambalajında bitki fotoğrafı olan bir ürünü almak istemesi veya tatil için gideceği yere müthiş manzara fotoğraflarının bulunduğu bir ilanı görerek karar vermesi.

Reklamın temeli aslında görseldir; bir slogan bile beynimizde bir görüntüye neden olur.

Reklamı ya da tanıtımı yapılacak olan ürün ya da hizmeti gösterecek olan fotoğraftır. Bu yüzden fotoğraf; tasarım, teknik ve estetik açıdan çok iyi çözümlendiyse oluşturacağı etki her zaman amacına ulaşacak ve etkili olacaktır.

İnsanlarda ürünü ya da hizmeti satın alma güdüsü onların illüstrasyonları veya fotoğraflarıdır. Çünkü görüntü, herkes tarafından kolay anlaşılabilen evrensel bir öğedir. Ürünün niteliklerini görüntüyle sunmak, sözlerle anlatmaktan daha etkili ve hızlıdır. Ayrıca görünen bir nesne okunarak sunulana göre daha çok akılda kalıcıdır. Fotoğraf, ürün veya hizmeti en gerçek hâliyle hedef kitleye ulaştırır. Reklam sektöründe fotoğraf, görsel ve gerçek bir kanıt oluşturabildiğinden dolayı ikna edicidir. Dergilerdeki reklamların ve reklam panolarının % 80’i fotoğraf kullanılarak çözümlenmiştir.

2.1.2. Araştırmalar

Günümüzde fotoğrafçılık mesleği bir sanat ve haberleşme aracı olarak ilerlerken; optik aygıtların gelişmesi sonucu astronomi, mikrobiyoloji, histoloji vb. bilim dallarında da giderek artan biçimde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 2.2: Araştırmalar için kullanılabilir bir doğa fotoğrafı örneği

(Fotoğraf: Armağan Bice)

Tıbbi, biyolojik, zoolojik, jeolojik araştırmalar yapan kurumlar, çalışmalarının daha anlaşılır ve sürekli olması için görsel kayıtlar ve arşivler oluşturarak fotografik belgeler yapmaktadırlar. Araştırmalarda elde edilen fotoğraflar tanımlamaları desteklemekle kalmaz, aynı zamanda detayların gözden kaçırılmasını da engelleyebilir. Nadir bulunan ve soyu tehdit altındaki türler söz konusu olduğunda konunun zenginliği, fotoğrafın zenginliğinden daha önemlidir.

2.1.3. Basın Yayın vb.

Gazete, dergi ve televizyon üzerine inşa edilen medya sayesinde, iletişim tüm dünyada hayat görüşlerini, yaşam biçimlerini, tüketim anlayışlarını, kültürel - folklorik göstergeleri ve toplumsal değişimi göstermektedir.

Fotoğraf 2.3: Haber için kullanılabilir bir doğa fotoğrafı örneği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Kitle iletişim araçları haber verme, eğlendirme, eğitime, bilgilendirme ve toplumsal değerlerin devamlılığını sağlamak için “görüntü” den yararlanırlar.

Medya, görsel imgeleri topluma sunarak toplumun yaşama ilişkin gerçeklere haber fotoğrafları aracılığıyla bakmasını sağlar. Haber fotoğrafı gerçekliğin belgelenmesidir. Fotoğraf haberin içeriğine uygun olarak kullanılır. Bu sayede görsel belgeler oluşur ve tarihe yerini bırakır. Bitkiler, hayvanlar, coğrafi bölgeler, doğal oluşumlar hakkında yazılan yazılar, haberler, fotoğraflarla birlikte bir bütün olarak insanlara sunulur. Örneğin, kelebeklerin hayatlarını anlatan bir yazıda resimdeki fotoğrafın kullanılması.

2.1.4. Belgesel

Fotoğraf 2.4: Belgesel fotoğrafı örneği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

İnsanların kültürlerinin, yaşam biçimlerinin, toplumsal değerlerinin, siyasal ve toplumsal hareketlerinin, toplumun kendisine veya bir başka topluma aktarılması, yani yaşanan gerçeklikler, belgesel fotoğrafçılığın konularıdır. Bu tarzda fotoğrafçının fotoğrafı kendi bakış açısıyla yorumlayıp aktarması söz konusudur.

Belgesel fotoğraflar herhangi bir olayı, tarihi ve sorunu belgelemek amacıyla kullanılır. Toplumsal bir soruna yaklaşımda “söz” unutulup giderken “görüntü” hem kalıcı olabilmekte hem de sorunun çözümü ve ortadan kaldırılması konusunda birer kanıt oluşturmaktadır. Çağının sorunlarına tanıklık ederek toplumsal bir bilinç oluşturmak, belgesel fotoğrafçılığın görevidir.

Belgesel fotoğrafçılar farklı coğrafyalarda olup biten gerçekler hakkında toplumların bilgilendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve kamuoyu oluşturulmasında öncü rol üstlenmişlerdir. Olayları görüntülemek, belgelemek ve diğer insanlara aktarmak belgesel fotoğrafın görevidir. Belgesel fotoğraf, bir olayın fotoğrafa yansıtılması şeklinde algılanabilir; zaman, mekân, olay ve kişilerin değişimini gösterir.

Doğada bulunan canlı organizmaların (nesli tükenmeye yüz tutmuş canlılar), doğal oluşumların (Peri bacaları, Pamukkale) zamana yenik düşmemesi ancak belgesel fotoğrafçıların toplumsal bilinç oluşturmaları ile mümkündür. Belgesel fotoğrafı etkili kılan, doğrudan doğruya fotoğrafı çeken kişinin konuya bakış açısı, kompozisyonu ve yorumudur.

Doğa fotoğrafı içinde özgün bir alan da yabanıl hayat (wild life) fotoğrafıdır. Bir doğa fotoğrafının yabanıl hayat fotoğrafı olması için bir veya daha fazla sayıda canlı organizmanın ya kendi ortamlarında ya da uyum sağladıkları doğal ortamlarda görüntülenmesi gerekmektedir. İklim ve coğrafya koşullarına dikkat edilerek bilgi ve deneyimi birleştirmek önemlidir. Ancak iyi teknik ekipman, fotoğrafçılık bilgisi ve hayvan davranışı bilgisi ile yabanıl hayat fotoğrafları çekilebilir.

2.1.5. Sanatsal vb.

Doğa fotoğrafçısı fotoğrafın kendi içindeki kuralları ve estetik değerlerinin vurgulanması kaygısı ile fotoğraf çeker. Dolayısı ile fotoğrafın çekimi sırasında konu arayışı, bakış açısı, ışık, kompozisyon, renk, hareket gibi sanatsal ve estetik değerlere önem vererek çalışmasını kurgular.

Fotoğraf 2.5: Sanatsal fotoğraf örneği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Yaşam koşullarının giderek zorlaşması, değerlerin kaybolması ve doğanın yok edilmesine karşın bu güzellikleri diğer insanlara ulaştırarak sorunları dile getirmek, çözüm bulmak amacındadır doğa fotoğrafçısı. Bir ressam ya da müzisyen de aslında aynı amaç içindedir. Fotoğraf sanatçısı estetik değerleri kullanarak anlatmak istediği mesajı kurgular. Sergiler, kataloglar aracılığı ile tüm bu güzellikleri insanlara ulaştırır. Aklın, gözün, duyguların bir makine aracılığı ile birleştiği andır fotoğraf. Fotoğrafçı ulaşmak istediği kitleye bir araç olan fotoğrafla ulaşır. Bu ulaşımı bir anlam içerir. Anlam iletişimin anahtarı, iletişim sürecinin odak noktasıdır. Bir film, yönetmenin anlatmak istediklerini; bir resim, ressamın bakış açısını; bir şiir, ozanın duygu ve düşüncelerini anlatır; bir fotoğraf da fotoğrafçının bakış açısını ve düşüncelerini anlatır. Bizler, yaşamın anlamını kavramak, dünyayı anlamlı kılmak isteriz.

Hobi, kişinin normal yaşantısında yapması zorunlu olduğu şeylerin dışında, mutluluk veren başka uğraşlarla ilgilenmesidir. Kişinin rahatlamasını sağladığı gibi çoğu zaman kendini tanınmasında da yardımcı olur. İnsanların ilgilenebileceği birçok hobi vardır. Bunlardan birisi de fotoğrafçılıktır. Amatör fotoğrafçıların en çok ilgisini çeken konular doğa fotoğraflarıdır. Bu alanda araştırmalar yaparak kendini geliştirirse fotoğrafa sanatsal ve estetik değerleri katmayı öğrenebilir.

2.2. Doğa Fotoğrafının Çekim Teknikleri

2.2.1. Işık

Fotoğraf, bildiğimiz gibi ancak ışık ile gerçekleşebilir. Işığın konumuzun üzerindeki etkisini çok iyi incelemeliyiz. Pozlandırma ile ilgili değişik teknikler ve öngörülen yöntemler olmakla beraber bu işlem sırasında fotoğrafçının duyguları ve kendisinin konuyu nasıl görüp göstermek istediği de çok önem kazanmaktadır. Dolayısıyla fotoğrafçı doğru poz değerlerini kendi tecrübesi ve istekleri doğrultusunda değiştirebilir. Bir fotoğraf, yeteri kadar ışık almalıdır. Işık, bir fotoğrafçı için çok önemlidir. Bu sebeple fotoğrafçılar birbirlerine çekime çıkarken "ışığımız bol olsun" demektedirler. Tıpkı bir denizcinin diğerine "rastgele" demesi gibi.

➤ **Işığın dört fonksiyonu vardır:**

- Konuyu aydınlatır,
- Hacim ve derinliği sembolize eder,
- Fotoğrafın atmosferini oluşturur,
- Aydınlik ve karanlık yoluyla desenler oluşturur.

➤ **Işık kaynakları açısından iki türe ayrılabilir:**

- **Doğal ışık:** Gün ışığı
- **Yapay ışık:** Herhangi bir ışık kaynağından gelen ışık

Fotoğraf 2.6: Ters ışığın etkili olduğu bir fotoğraf

(Fotoğraf: Armağan Bice)

Doğa fotoğrafında ışık denilince doğal ışıktan yararlanmak düşünülür. Bunun için de doğal ışığın en güzel olduğu saatleri iyi değerlendirmek gerekir. Sabahın ilk ve akşamın son saatleri doğa fotoğrafı için en uygun saatlerdir. Yani güneş ışınlarının yeryüzüne yatay olarak geldiği ve sıcak tonlara sahip olduğu saatlerde fotoğraflar için ilginç bir ambiyans sunulabilir. Akşamüstü ışık çok hızlı değişir. Bu hızlı değişimin sonucu olarak da bize çok çeşitli fotoğraf olanakları sunar.

Güneş ışınlarının yeryüzüne dik olarak geldiği öğlen saatleri, neredeyse hiç bir fotoğraf konusu için uygun değildir. Çünkü her şeyin sert gölgeleri oluşur ve kontrast çok yüksektir. Böyle bir ışık altında insan gözü görse bile, film gölgede kalan bölgelerdeki ayrıntıları kaydedemez. Böylece fotoğraflarda siyah bölgeler oluşur.

Ayrıca yağmurda ve sonrasında doğa en güzel hâlidir. Özellikle, yağmurdan hemen sonra renkler daha parlak ve canlı olur. Yaprakların üzerindeki yağmur tanelerinin ışığı kırması ve yansıtması sayesinde çok güzel görüntüler yakalayabilirsiniz. Işığın dört temel özelliği vardır. Bunlar, parlaklık, yön, renk ve kontrasttır.

Parlaklık: Rengin ne kadar ışıkla göze görüldüğünü anlatır. Renklerin ışık yansıtma boyutudur. Işığın yoğunluğunun ölçüsüdür. Bir pozometre yardımı ile ölçülür. Pozu belirler, kameranın elde mi tutulacağına, sehpayı mı bağlanacağına karar vermekte yardımcı olur. Fotoğrafın rengini ve atmosferini belirler. Parlaklık, kar ile kaplı alanlar ve buzullarda görülebilecek şiddetten, yıldızsız bir gecenin karanlığına kadar farklılıklar gösterir. Sadece pozu etkilemez, fotoğrafın renk yorumunu da belirler.

Yön: Düşen ışığın yönü, gölgelerin pozisyonunu ve yoğunluğunu (miktarını) belirler.

Doğa fotoğrafçılığında kullanılan, genel aydınlatma yönlerine göre ışık:

➤ **Yanal ışık**

Işık kaynağı konunun yan tarafındadır. Ön taraftan ziyade hafifçe arkaya kaymış durumdadır. Üç boyutluluk izleniminin ve renk veriminin iyi olması için sıkça başvurulan bir aydınlatma şeklidir. Yan ışık, kullanılması kolay bir şekildir ve daima iyi sonuç verir.

➤ **Ters ışık**

Işık kaynağı az veya çok konunun arkasındadır ve onu arkadan aydınlatır, gölgeler kameraya doğru uzar. Diğer aydınlatma şekillerine göre konu kontrastı daha yüksektir. Bu özelliği, ters ışığın renkli fotoğraf için çok uygun olmadığını gösterir. Diğer taraftan bütün diğer aydınlatma şekillerine göre daha inandırıcı bir mekân ve derinlik hissi verir. Renkli çalışan fotoğrafçılar ters ışık kullanımını zor, fakat iyi kullanıldığı zaman insanı ödüllendiren bir şekil olarak düşünürler.

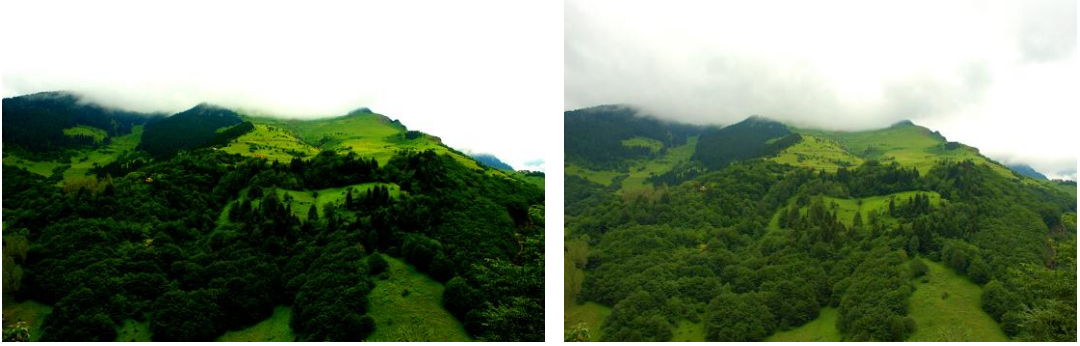
Hemen hemen değişmez bir biçimde, yandan ve önden ters ışık aydınlatma kullanımı, olağanüstü güzellikler ve ifadeler dünyasının kapısını aralar. En dramatik ışık formudur. İfade ve atmosfer kuvvetlendirmede sahipsizdir.

➤ **Tepe ışığı**

Işık kaynağı az çok konunun üzerindedir. Diğer aydınlatma şekilleri arasında en az fotojenik olanıdır. Çünkü düşey yüzeyler doğru renk verimi için yeterince aydınlanmazlar. Gölgeler çok küçüktür ve derinlik ifadesi veremeyecek şekilde görüntüde yer alır. Dışarıda bu, tipik öğle güneşi ışıklarıdır. Fotoğrafa yeni başlayanlarca parlak ve güzel bulunduğu için tercih edilir.

Renk: Beyaz ışığın prizma ile tayflar halinde renklere ayrılmasıdır. Rengin saflığı ve doyumu rengin kalitesini belirler. Siyah ve griler, yani gölgeler rengin doyumunu etkiler.

Kontrast: Bir ışık kaynağının yaydığı ışığın konu üzerindeki kontrastını belirleyen faktörler öncelikle konu, ışık kaynağı mesafesi ve ışık kaynağının konuya göre etkili ya da geçerli boyudur. Konu ışık kaynağı mesafesi arttıkça ya da ışık kaynağının konuya göre etkili ya da geçerli boyu azaldıkça ışık kaynağının yaydığı ışınlar birbirlerine paralel hâle gelir. Bu da ışık ve ışığın yarattığı gölge arasındaki yoğunluk farkının artmasına ve ışık – gölge arasındaki geçiş bölgesinin daralmasına yol açar. Işık-gölge arasındaki geçiş bölgesi azalırsa kontrastlık artar.

Fotoğraf 2.7: Kontrast sorunu olan bir fotoğraf ve doğru pozlanmış örneği
(Fotoğraf: Kemal Evin)

➤ **Kontrast Sorunu Nasıl Oluşur?**

Koyu gölgeleri ve parlak bir gökyüzünü aynı fotoğrafta çekersek ya gökyüzü patlayarak bembeyaz olacaktır, ya da ön plandaki dağ, taş, deniz vb. kopkoyu çıkacaktır. Çekilecek karenin, en açık bölgesiyle en koyu bölgesi arasında 2 stoptan fazla ışık farkı varsa, o fotoğraf iyi sonuç vermez.

➤ **Neler yapılabilir?**

- Aydınlık bölgeden ölçüm yapınız ve yarım stop kadar az pozlama yapınız. Böylece koyu bölgeleri doymuş bir siyaha dönüştürmüş olursunuz.
- Aydınlık bölgelere olabildiğince az yer vererek, koyu bölgelere göre pozlama yapınız. Çok açık çıkacak olan aydınlık bölgelerin rahatsız ediciliğinden ancak onlara çok az yer vererek (daha da iyisi hiç yer vermeyerek) kurtulabiliriz.
- Aydınlık ve karanlık bölgelere hemen hemen aynı oranda yer vererek ama aynı zamanda açık bölgeleri dengelemek için degrade gri bir filtre kullanarak bu sorunun önüne geçebilirsiniz.

Not: Bir fotoğraf sadece çok ışık aldığında bozulmaz, az ışık alınca da bozulur. Fotoğrafın en iyi hâli, ışığı en güzel almış hâlidir. Ne çok fazla, ne çok az. Bazen ışığı

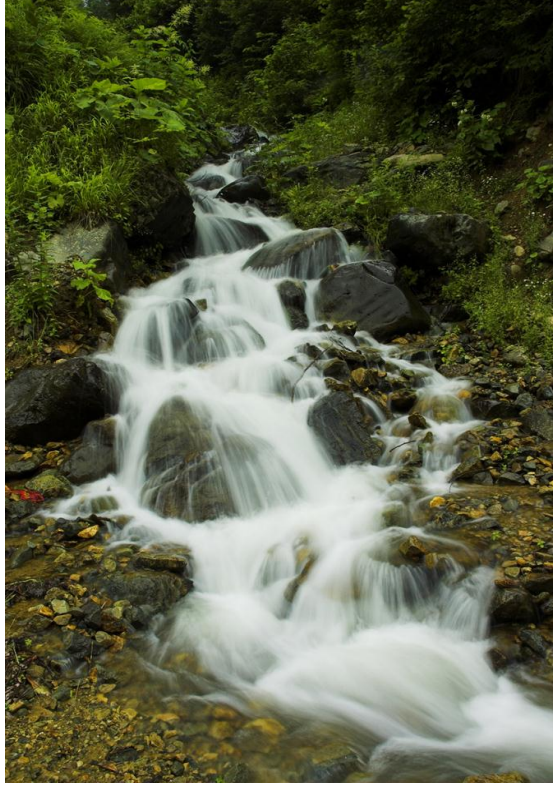
bilerek azaltıp / artırarak efektler yaratılabilir. Yani ışığın seçimi, tamamen fotoğrafçının "ne yapmak istediği"ne bağlıdır.

Işığı doğal yollardan azaltamıyorsak, makinenin pozlama süresi ve diyaframı ile oynayarak azaltabiliriz. Bazen güneş ışığı bile doğal yollardan azaltılabilir. Örneğin, güneşin bulutların arasına girmesi beklenerek, daha hoş bir ışık ortamı sağlanabilir veya hoş gölgeler / ışıklar oluşturabilecek yansıtıcı veya şemsiyeler kullanılabilir.

➤ **Işığın çok olduğu durumlarda dikkate alınacak bazı ipuçları**

- Eğer konunuz doğrudan gelen güneş ışığı altında ve çok keskin kontrastlı ise bir şemsiye, geniş bir bez ya da yanınızda bu işe yarayacak başka bir şey ile güneş ışığının doğrudan nesne üzerine düşmesine engel olabilirsiniz.
- Yansıtıcı paneller vasıtasıyla konunuzun istediğiniz gibi aydınlanmasını sağlayabilirsiniz. Üzerini alüminyum folyo ile kaplayacağınız kalın bir karton parçası kolaylıkla yansıtıcı işlevi görebilir.
- Hiç ışık almayan bir ortamda güneş ışığını bir ayna yardımı ile yansıtarak kullanabilirsiniz.
- Açık havalarda, günün öğle saatlerinde fotoğraf çekmekten kaçınmalısınız. Sabah erken saatleri ile akşam geç saatleri tercih etmelisiniz. Özellikle gün ışığının iyice yatay geldiği ve nesnelere üzerinden yansıyan ışığın nesnelere turuncu renge dönüştürdüğü saatler çekim yapmak için en güzel zamanlardır.
- Kapalı havalar da ışığın homojen olduğu zamanlardır, günün her saatinde fotoğraf çekilebilir.

2.2.2. Hareket

Fotoğraf 2.8: Hareketi dondurma tekniği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Hareketli konuların, örtücü perde ile net ya da flu çekilmesini sağlayabilirsiniz. En sık başvurulan yöntem, yüksek enstantane kullanarak hareketi dondurmaktır. İnsan gözünün algılayamayacağı kadar kısa süreli bir anı ölümsüzleştirmeye çalışmak fotoğrafa doğallık dışında bir şey katmaz. Çünkü hareket durağan bir fotoğrafla verilemez. Bu nedenle fotoğrafta yavaş enstantane değerleri kullanarak hareket ediyormuş duygusunu verebiliriz.

Eğer bir akarsu fotoğrafı çekiyorsak, suyun hareketini daha iyi verebilmek için üçayak üzerinde düşük örtücü hızı (1/4 veya daha aşağısı enstantane) kullanmak iyi sonuçlar verecektir.

Yüksek enstantane kullanılarak çekilmesi gereken birçok konu vardır ve bu şekilde çekilen çok başarılı fotoğraflar da bulunmaktadır. Bu durumda bütün fotoğraf net olmalıdır. Konusu nedeniyle hareket izlenimi net olarak verilebilir. Denizdeki dalgalar, uçan kuşlar, rüzgârdan eğilen ağaçlar gibi.

Bu tür konuları görüntülerken özel bir anlatım tekniğinden yararlanmak, “panning” olarak bilinen “kaydırma tekniği” ni uygulamak gerekir.

Havadaki konuları dondurmak, yerdeki konuları ise kaydırma tekniği ile çekmek uygundur.

➤ **Kaydırma Tekniği (Panning)**

Fotoğrafa hız efekti vermek istediğimizde, bakış yönümüze dik olarak gerçekleşen hareketlerin görüntülenmesinde kullanılan etkili bir yöntemdir. Koşan bir leopar, yağmurun hareketi, kaydırma tekniğinin konusu olabilir. Yani bakış açımızda, soldan sağa veya yukarıdan aşağıya tam tersi hareket halinde konular olmalıdır.

Kaydırma tekniği uygulamak istediğinizde düşük enstantane kullanılmalıdır. Örn. 2, 4, 8 ve 15 enstantaneler, bu etki üzerine alıştırılmalar yapabileceğiniz değerlerdir. En başarılı enstantanenin hangisi olacağını her fotoğrafçı kendisi deneyerek bulabilir.

İşte işin püf noktası: Hareketi, yönünü ve hızını doğru tespit ederek, hareketle aynı yönde fotoğraf makinesini kaydırmak.

Kaydırma denilen bu yöntemin en önemli özelliği hareket eden konuyu hareketsiz, aslında hareketsiz olan arka planı ise hareketliymiş gibi bulanık göstermesidir. Bu anlatım tekniği, hareket eden konunun fondan sıyrılarak öne çıkmasını sağlar. Bu işlemi, fotoğraf makinesini elde tutarak yapabileceğiniz gibi, bir Tripot üzerine bağlıyken de yapabilirsiniz.

Bunu yaparken, konuyu sürekli olarak kadrajınızın içinde aynı noktada tutmaya çalışmalısınız. Konunun net ve belirgin olabilmesi için bu gereklidir. Konuyu bir süre izledikten sonra ve fotoğraf makinesini de aynı hızda kaydırırken deklanşöre basın. Bu tekniğin doğru olarak uygulanabilmesi için fotoğraf makinesinin, deklanşöre basıldıktan sonra da konuyu düzgün bir biçimde izlemesi gerekir.

Fotoğraf 2.9: Hareketi kaydırma tekniği (Fotoğraf: Armağan Bice)

Kaydırma tekniğinde kullanılması gereken düşük enstantane değeri birkaç değişkene bağlı olarak değişir.

- **Hareketin hızı:** Hızlı bir hareket söz konusuysa “görece” yüksek bir enstantane, düşük hızlı bir hareket söz konusuysa “çok düşük” bir enstantane kullanılmalıdır. Örneğin, koşan bir çita ile geyik için aynı enstantane değerini kullanmak doğru olmaz.
- **Konunun uzaklığı:** Konu bize çok yakınsa, hareketin açısal hızı oldukça yüksek demektir. Yani “görece” (yüksek bir enstantane) değeri gerekir. Oysa konu bizden uzaklaştıkça açısal hız azalacağından, oldukça düşük değerler kullanmak gerekir.
- **Odak uzunluğu:** Uzun odaklı bir teleobjektifle, kısa odaklı geniş açılı bir objektif aynı enstantane değerinde farklı etkiler yaratır. Örneğin, teleobjektif için düşük bir değer geniş açı için o kadar düşük değildir. Geniş açı için 1/2 saniye istediğimiz etkiyi verebilirken, tele için bu değer çok düşük kalabilir. Ama genel olarak, uzun odaklı bir objektif kullanırken yüksek enstantane kullanmamız gerekir.
- **Filmin ASA’sı:** Havanın açık olduğu bir öğlen vakti, ortamdaki ışık o kadar yüksek olacaktır. Bu nedenle düşük ASA’lı film kullanmak gerekir.

➤ **Konunun Dondurulması**

Konuyu dondurmak istediğinizde ise 1000, 2000, 4000 gibi yüksek enstantaneler kullanılabilir. Bu değere karar verebilmek için konuyu çok iyi izlemeniz gerekir.

Fotoğraf 2.10: Hareketi dondurma tekniği

(Fotoğraf: Kemal Evin)

Işığın yetersiz olduğu ortamlarda hareketli konuları çekmek istediğinizde, uzun süreli pozlandırmalar yapmanız gerekir. Örneğin, bir gece fotoğrafı çekmek istediğinizde, Tripotun üzerine bağlayacağınız makinenizin enstantanesini 30 saniye gibi bir süreye (ya da B konumuna) ayarlamalısınız. Dağlarda ve yaylalarda da farklı gece fotoğrafları çekilebilir. Havanın kapalı olmaması şartıyla, çok uzun süreli pozlandırmalarla yıldızların fotoğrafları çekilebilir. Makineniz Tripota bağlı iken 15 dakika, yarım saat, bir saat gibi çok uzun süreli pozlandırmalar ilginç sonuçlar ortaya çıkarabilir. Bu süre içinde, dünyamız kendi çevresinde hareket ettiği için yıldızların film üzerinde uzamaları ve çizgi hâline gelmeleri çok hoş etkiler verebilir. Çıplak gözle görülemeyecek bu etki, çok ilginç fotoğrafların oluşmasına neden olur.

Fotoğrafta Hareketin Farklı Amaçlarla Kullanımı

- Hareket, özneyi daha iyi vurgulamak ve ön plana çıkarmak için kullanılır. Bu durumda özne hareketlidir ve fotoğrafçı, ya özne ile aynı hızda giden bir taşıt içindedir ya da sabit durur, fakat makinesiyle hareketli nesneyi izler. Bu şekilde amaçlanan, aslında durağan olan fondaki görüntüyü hareketli, hareket içinde olan özneyi ise hareketsiz yakalamaktır. Bu sayede hareketli nesne flu olan fondan iyice ayrıştığı için vurgu yapılabilir.
- Hareket özneyi önemsizleştirmek için kullanılır. Önemli olan fotoğrafta içerilen mekân ise ve odağı başka bir yere çekecek herhangi bir hareketli özne varsa, hız

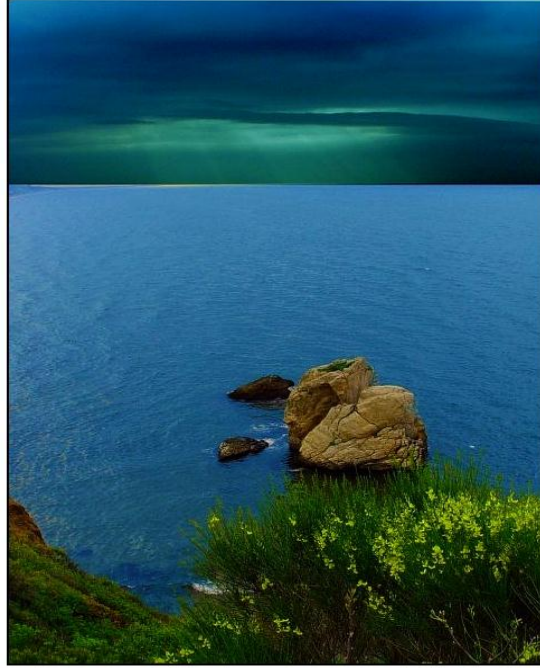
iyice düşürülür ve bir hayalet-görüntü elde edilir. Burada amaç, hareketli görüntüyü siluet-şekil hâline getirmek ve vurguyu fondaki genel mekân üzerine odaklamaktır.

- Hareket hız duygusunu vurgulamak için kullanılır. Bu süreçte seçilen hızın önemi vardır, çünkü çok düşük hızlarda izler çok uzar ve hareketten çok belirsizlik oluşur.

2.2.3. Film Seçimi

Daha önceki konularımızda film çeşitleri hakkında bilgi sahibi olmuştuk. Siyah-beyaz, renkli negatif, renkli pozitif filmlerden hangisini çekim için kullanacağımıza karar vermemiz gerekli. Siyah beyaz ve renkli negatifler baskı yapmak için, renkli pozitifler (saydam filmler) ise projeksiyon makinesinde gösteri amaçlı kullanılır. Filmler değişik hızlardadır ve ASA, ISO numaraları ile gösterilir.

Fotoğraf 2.11: Maviye hassas filmle çekilmiş bir örnek

(Fotoğraf: Armağan Bice)

Her tür film, doğa fotoğrafçılığı için kullanılabilir; ama doğadaki yeşil, mavi gibi tonlara daha duyarlı olan filmleri seçmekte büyük yarar vardır. Genel amaçlı filmleri de kullanabilirsiniz. Fujichrome Velvia ve Kodak Ektachrome E100VS gibi renk doygunluğu yüksek filmler doğa fotoğrafçılığı için en uygun filmlerdir. Ayrıca siyah-beyaz ve renkli negatif filmler de kullanarak çok etkili görüntüler yaratabilirsiniz.

➤ **Renkli film seçiminde dikkat edilmesi gereken noktalar**

- Hangi amaç için kullanılacağına karar verilir (dia veya baskı).
- Emülsiyon hızı (Emülsiyon hızı yükseldikçe gren ölçüleri de artar.)

Filmlerin kutusu filmin duyarlılıkları hakkında bilgi verir. Her film markasında değişik boyama kullanılır. Bu da farklı renkler oluşmasına neden olur. Filmlerin içinde bulunduğu karton kutularının renkleri filmlerin duyarlı oldukları renkler için ipucu verecektir (renkli negatif ve dia için). Bir markanın kutusunun renkleri sarı ve kırmızı ağırlıklıdır. Bu renkler, filmin bu iki renge duyarlı olduğunu, bu renkleri çok daha iyi tespit ettiğini gösterir. Yani, sonbaharda doğa fotoğraflarını bu filmle çekmeniz daha isabetli olacaktır. Bir başka filmin kutusu yeşil ağırlıklıdır. Bu da yeşil tonlara karşı çok duyarlı olduğu anlamını taşımaktadır. O halde ilkbaharda doğa çalışmalarınızda bu filmi kullanmanız daha isabetli olacaktır. Diğer renkli filmler çeşitli emülsiyon tabakalarından meydana gelir. Mavi ışığa, yeşil ışığa ve kırmızı ışığa hassas olmak üzere 3 emülsiyon tabakası vardır.

Doğa fotoğrafı, için eğer gün ışığı kullanılacaksa maviye hassas filmler tercih edilebilir.

Renk Isısı: Işık kaynaklarının verdiği renk. Örneğin, bir objenin farklı ışıklarla çekildiğinde (gün ışığı, masa lambası, gaz lambası, mum ışığı vb.) fotoğrafın renginin değişmesi.

Fotoğraf 2.12: Renk ısısı düşük kırmızı hâkim bir fotoğraf (Fotoğraf: Armağan Bice)

Renk ısısının ölçü birimi Kelvin (K)'dir. Bir ışık kaynağının renk ısısı arttıkça mavi renk artar, kırmızı renk azalır. Renk ısısı düştüğünde ise kırmızı renk artar mavi renk azalır. Yani mum ışığının renk ısısı düşüktür ve kırmızı renk hâkimdir.

Renkli fotoğrafçılıkta iki temel ışık kaynağı vardır. Gün ışığı (daylight), yapay ışık (tungsten light). Gün ışığının renk ısısı 5400 K ve yapay ışığın renk ısısı ise 3400 K olarak belirlenmiştir. Doğa fotoğrafında, gün ışığında yapılan çekimlerde doğru renkleri elde edebilmek için filmin gün ışığı filmi olması gerekir. Renkli negatif filmlerde ortaya çıkan renk bozulmaları kart baskısı esnasında düzeltilebilir. Saydam filmlerde ise renk ısısı çok önemlidir. Saydam filmlerde koyunun rengi ponzalandığı ışık ortamına uygun ortaya çıkar. Sonradan düzeltmek mümkün değildir. Bu nedenle bütün saydam filmler renk ısısına göre iki türde üretilir: Gün ışığı ve yapay ışık.

Doğa Fotoğrafı Çekiminde Dikkat Edilmesi Gereken Koşullar

- Size gerekli olacak her türlü araç gereç ve teknik donanımınızın listesini yapıp bunları temin ettikten sonra yola çıkınız.
- Fotoğrafını çekeceğiniz obje veya objeler için yeterli bilgi toplayınız. Örneğin, bir kardelen fotoğrafı çekecekseniz, kardelenlerin nerede, hangi mevsimde ve hangi çeşidinin bulunacağını öğreniniz veya manzara fotoğrafı çekecekseniz, beyninizdeki manzaranın hangi mevsimde nerede bulunacağını öğreniniz. Gideceğiniz yerin o günkü meteorolojik durumunu da öğreniniz.
- Koruma alanı olan bölgelerde çekim izni almayı unutmayınız. Hassas yaşam biçimlerinin ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi olunmalıdır. Ortama müdahaleci faaliyetler, en az düzeyde tutularak dikkat edilmelidir.
- Yerel ya da ulusal doğayı koruma şartları varsa, bunlara uyunuz. Çevreye, bitkilere ve hayvanlara zarar vermeyiniz. Çiçeklerin tozlaşma ve döllenme ortamlarını yok etmeyiniz.
- Sabırlı olunuz, emek harcayınız. Olmaz ise tekrar gelirim, diye düşünmeyiniz.
- Objelerinizi doğal ortamı ile beraber görüntüleyiniz. Eve götürüp stüdyoda çekmeyi düşünmeyiniz.
- Fotoğrafçılık ile ilgili bilgilerinizi hatırlayıp eksik veya yetersiz kaldığınız durumları not edip, öğrenme yollarına gidiniz. Çekimi yaparken diyafram enstantane değerlerini günün hangi saatinde çekim yaptığınızı, kullandığınız filmi vb. özellikleri not tutunuz.
- Yakın çekimlerde doğallığı bozmadan arka planda düzeltmeler yapınız. Çünkü, en ufak bir ışık yansıması, parlama veya ilgisiz dikkat dağıtan bir nesne, tüm emeklerinizi boşa çıkarır.
- Fotoğrafınıza renk katacak ayrıntılar yaratın. Örneğin, su damlaları, çise veya ince tüyler.
- Işığın daha az olduğu koşullarda üçayak (tripot) kullanınız.
- Hareketli çekimler için hareketin yönü ve hızını dikkatle inceleyiniz.

2.3. Doğa Fotoğrafının Nitelikleri

2.3.1. Amaca Uygunluk Açısından

Manzara fotoğrafları, panoramik görüntüler, yakın plan bitki çekimleri, vahşi hayat hayvan fotoğrafları, doğa fotoğrafının konularındandır.

Doğa fotoğrafının amacı, bitki örtüsü, hayvanlar ve jeolojik oluşumların insan tarafından oluşturulmamış ve insan izi taşımayan doğal bir ortamda fotoğraflanmasını teşvik etmektir. İçinde insan ve çevresinin izlerini taşıyan fotoğraflar mükemmel olarak kabul edilemez. Ama küçük ve önemsiz kabul edilebilecek insan izlerini kullanmamızda bir sakınca yoktur. Amaç fotoğrafçıların bitki örtümöze, hayvanlarımıza ve jeolojik oluşumlarımıza saygı göstermelerini ve insan izlerini ortadan kaldırmak ya da hiç olmazsa bunları en aza indirmek için fotoğrafik becerilerini kullanmalarını teşvik etmektir.

Amacın sadece fotoğrafların sergilenmesi değil de, fotoğrafçıların doğal dünyayı duygu, hassasiyet ve gerçeklikle kaydetmelerini özendirmek olduğu düşünölmelidir. Kaybolmakta olan şeylerin acilen kaydedilmesi gerektiğinden dolayı bunu teşvik etmeliyiz. Amacımız doğa konularını görüntölemek ve insanlara bırakmak; onlara özgü ortamların görüntülerini de başkalarına bırakmaktır.

Teknik arayışların ardından estetik arayışlar, fotoğrafın toplumsal yönünü ve işlevini de gündeme getirmiştir. Kısa zaman içinde fotoğraf, toplumun bilgilenmesini, gelişmesini, değişmesini ve iletişim kurulmasını sağlayan bir araç olmuştur.

2.3.2. Teknik Açidan

Her konu kendine ait teknik gerektirir. Doğa fotoğrafları çekerken farklı objektifler kullanarak; enstantane diyafram ilişkisi ile hareketi ve dondurma tekniklerini kullanarak; film seçimini doğru yaparak çok farklı sonuçlar elde edebilirsiniz.

Yakın plan çekimlerde kısık diyafram değerleri, makineyi elde tutarak çekim yapamayacak kadar düşük enstantaneler kullanmaya zorlayacağından, tripot ve kablo deklanşör (ya da uzaktan kumanda) kullanmanız gerekir. Bu sayede netlik ve keskinlikte sorun yaşamazsınız.

Doğa fotoğrafında kullanılan ışık, doğal ışıktır. Konu çekimlerinde doğru zamanda doğru yerde olmak önemlidir. Su damlaları, çise veya ince tüyler gibi ayrıntıları yakalamak için yağmur sonrası beklenilebilir.

Geniş manzara çekimlerinde net alan derinliğini artırarak hem uzaktaki hem de size yakın konuların net olmasını sağlayın. Bunun için geniş açılı objektif ve kısık diyafram (16, 22 gibi değerler) kullanınız.

Orijinal görüntü, fotoğrafçı tarafından çekilmiş olmalıdır. Orijinal görüntüye yapılacak her türlü müdahale ve değişiklik, hataların hafif bir rötuşu ile sınırlı olup, orijinal görüntünün içeriğini değiştirmemelidir.

2.3.3. Görsel Açıdan

Doğa fotoğrafı çekerken konunun belirli kompozisyon kurallarına göre düzenlemelerinin yapılması doğru olur. Yakın çekim bitki fotoğrafları için fotoğrafçının bütün konuyu düzenlemesi gerekir. Etkili manzara fotoğrafları için ışıklandırma, kompozisyon ve görüş açısı bilgilerine sahip olması gerekir.

Fotoğraf 2.13: 1/3 Kuralı ve altın kesime dikkat edilerek çekilmiş bir örnek

Kompozisyon:

Fotoğrafi anlatan tüm anlatım öğelerinin belli bir çerçeve içinde, anlatımı etkili kılacak ve izleyicinin duygu ve düşüncelerini paylaşmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesidir.

Bu düzenleme, belirli bir sanat disiplinine göre uygun ve estetik dozda yapılmalıdır. Fotoğraf hep belirli bir çerçeve içinde vardır. Fotoğrafi bu çerçeve içine yerleştirirken dikkat etmemiz gereken bazı kurallar vardır. Bu kurallar kısaca şunlardır:

- **Görüş açısı:** Kompozisyonu kontrol etmenin en önemli kurallarındandır. Görüş açısını sağdan sola, yukarıdan aşağıya değiştirmek nesnelere olan uzaklıklarının değişmesine neden olur.
- **Ölçeklendirme (1/3 Kuralı veya Altın Kesim):** Görüntünün beyinde rahat algılanması amacıyla yapılan bir düzenleme şemasıdır. Fotoğraf karesi, sanal olarak yatayda ve dikeyde üçer eşit parçaya bölünür. Yatay ve dikey çizgilerin kesiştiği 4 nokta ilgi merkezi veya konunun yerleştirileceği alanlardır. Objenin konu ve fon ilişkisi düşünülerek bu noktalardan bir ya da birkaçına yerleştirilmesidir. Ana konunun çerçeve içindeki büyüklüğü, çerçevenin 1/3'ünü kaplamalıdır. Ufuk çizgisi karenin ortasına yerleştirilmemeli, bölünmüş alanların üçte birine gelecek şekilde düzenlenmelidir.
- **Şemalar:** Çerçeve içinde karmaşık duran öğelerin belirli bir düzene sokulması ve sadeleştirilmesidir. Çok sayıda öğenin birleşerek basit bir biçim oluşturması amaçlanır. Amaç, kompozisyonu dağınıklıktan kurtarıp kolay algılanır basit bir

- biçimde toparlamaktır. Şemaları X, kare, üçgen, köşegen gibi kategorilendirebiliriz. Bu şemalara göre çekilen fotoğrafların etkileri daha fazladır. Örneğin akarsular “S” biçiminde şema ile karşımıza çıkar.
- **Leke:** Fotoğrafta renk lekeleri ya da çevresi zıt değerlere sahip ton lekeleri. Fotoğraftaki kontrast değerlere bağlıdır.
 - **Doku:** Nesnelerin kendi yapısal dokuları; taş, ağaç vb. ya da nesnelerin aşırı sıklıkla bir araya gelmeleri. Orman, dalgalar vb.
 - **Form (Hacim):** Üçüncü boyut arayışını sağlar. Cephe ışığı veya ters ışık hacim etkisini azaltır. Yanal ışık, ışık-gölge yardımı ile hacimleri vurgular.
 - **Renk:** Rengin doğruluğu beyaz ışığın altındaki renktir. Işık kaynağının rengi değişince renkler de değişim gösterir. Siyah ve beyaz ışık etkileri ile rengin doygunluğu azalır ve pastel tonlar oluşur. Çekim yaparken kontrast renkleri bir arada kullanarak renk armonisi düzenlenmelidir. Renkler hislerimizi etkiler, objenin büyüklüğünü ve görüntüsünü farklı algılamamızı sağlar. Örneğin, açık renkli objeler daha büyük görünür.
 - **Ritim:** Belli bir düzene göre benzer elemanları tekrarlama. Ritim görüntüye zenginlik katar, doğrultu ve yön gösterir. Örneğin, dizilmiş ağaçlar.
 - **Uyum (armoni):** Büyüklüğü, biçimi, hareketi, renkleri, tonları bakımından uyumlu öğelerin bir arada kullanılması.
 - **Denge:** Nesnelerin alanda kapladıkları yer, renk, ışık, ve ton dağılımı.

2.4. Doğa Fotoğrafçısı

2.4.1. Mesleki Nitelikleri

Doğa Fotoğrafçısı, kendi başına ve belirli bir süre içerisinde, fotoğraf çekimi öncesi hazırlıkları yapma, görüntüye estetik yorum katma, makine ve ışık ayarlarını yapma, fotoğraf çekme, sayısal görüntü işleme, kopyalama tekniklerini uygulama, film ve kart okuma, rötuş ve fotokimyasal laboratuvar çalışmalarını yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Kişilerin amatör ve hobi boyutunda fotoğraf çekimi yapabilmesi, makinelerin gelişmesi ile fotoğraf çekiminin kolaylaşması, meslekteki talebi laboratuvar hizmetlerine yönlendirmiştir.

- **Görevleri**
 - **İş organizasyonu yapmak**
 - Çekim yerinin keşfini yapmak
 - Ortamın çekime hazır olmasını sağlamak
 - Çekim için film seçimi yapmak
 - Ekip ve ekipmanları çekime hazırlamak
 - Prova çekimin kontrolünü yapmak
 - Çekim yapmak
 - Müşteriden onay almak
 - Ekipmanların stüdyoya ulaşmasını sağlamak

- **Film Banyo İşlemini Yapmak**
 - Filmi banyoya hazırlamak
 - Fotokimyasal malzemeleri hazırlamak
 - Suyun saflığını kontrol etmek
 - Film geliştirme banyosu yapmak
 - Film ağartma banyosu yapmak
 - Film sabitleme banyosu yapmak
 - Film renk banyosu yapmak
 - Filmi pozitifte çevirme banyosu yapmak
 - Film temizleyici ve koruyucu banyosu yapmak
 - Filmi kurutmak ve filmlerin tasnifini yapmak
- **Baskı yapmak**
 - Kâğıt ve filme kalibrasyon yapmak
 - Test baskısı yapmak
 - Kartı pozlandırmak
 - Kart geliştirme ve renk banyosu yapmak
 - Kart ağartma ve sabitleme banyosu yapmak
 - Kart temizleyici ve koruyucu banyosu yapmak
 - Kartı kurutmak
 - Pozitifte rötuş yapmak
 - Filmi arşivlemek
 - Karta film numarasını basmak
 - Kartları kesmek
 - Kartları sunuma hazır hâle getirmek
- **Sayısal (bilgisayarlı) fotoğraf çekmek**
 - Makineye elektronik kayıt birimini yüklemek
 - Görüntüyü kaydetmek
 - Görüntüyü bilgisayara yüklemek
 - Görüntünün rötuşunu yapmak
 - Negatife (slayta) çevirmek
 - Görüntünün çıktısını almak

2.4.2. Kişisel Özellikleri

İyi gözlem yapabilen, iletişim becerileri güçlü, çevreye karşı duyarlı, araştırmacı, yaratıcı, hızlı düşünüp karar verebilen, atik, estetik duygusuna sahip, görsel hafızası güçlü kişiler olmalıdır.

Fotoğraf 2.14: Doğa fotoğrafı çekimi için hazırlık yapan öğrenci

Çalışmalarında başarılı olabilmeleri için coğrafi koşulları iyi bilmeleri; hayvanların ve bitkilerin yapısını tanıyabilmeleri ve bunu uygun fotoğraf tekniği ile birleştirebilmeleri; mevsimlerin ve hava koşullarının özelliklerini fotoğraflarında kullanabilmeleri gerekmektedir. Ayrıca el becerileri gelişmiş, pratik zekâsı olan, iş ahlâkına sahip, dikkatli, problem çözme yeteneği olan, hızlı öğrenebilen, ikna yeteneği gelişmiş, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilen niteliklerde olmaları önemlidir.

2.5. Doğa Fotoğrafı rneklerinin İncelenmesi

Fotoğraf 2.15: rnek doğa fotoğrafları

UYGULAMA FAALİYETİ

Doğa fotoğrafı çekimi yapınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çekim yapacağınız ortamı daha önceden gidip inceleyerek çekimi planlayınız.➤ Mevsime ve konuya uygun film seçimi yapınız.	➤ Fotoğrafını çekeceğiniz obje veya objeler için yeterli bilgi toplayınız.➤ Doğadaki yeşil, mavi gibi tonlara daha duyarlı olan filmleri seçiniz.➤ Fotoğrafınıza renk katacak ayrıntılar yaratınız. Örneğin su damlaları, çise veya ince tüyler.
➤ Fotoğrafi hangi amaç için çekeceğinizi belirleyerek çekimi kurgulayınız ve konuya uygun objektif seçimi yapınız.	➤ Yakın çekimlerde doğallığı bozmadan arka planda düzeltmeler yapınız.➤ Sert gölgeler kullanmanız gerekmiyorsa ışığı dağıtmaya dikkat ediniz.➤ Tripot ve su terazisi kullanınız.➤ İklim ve coğrafya koşullarına dikkat ederek organizmaları doğal ortamlarında görüntüleyiniz.➤ Hareketli çekimler için hareketin yönü ve hızını dikkatle inceleyiniz.➤ İzlenecek patika ve yol güzergâhlarına uyunuz.➤ Çevre ve ekolojik alanların, türlerin yaşamlarını sürdürüebilmeleri için bozulmadan bırakılması gerektiğini unutmayınız.➤ Doğal ortamlara müdahale edici tavırlarda bulunmamaya çalışınız.
➤ Işığın yönünü belirleyiniz.➤ Işığın çok olduğu durumlarda şemsiye veya yansıtıcılar kullanarak ışığın etkisini azaltınız.➤ Kontrast sorunu yaşadığınızda aydınlık ve koyu alanları dengeleyiniz.➤ Hareketli konularda kaydırma veya dondurma tekniklerinden uygun olanını seçiniz.➤ Kompozisyon kurallarına uyunuz.➤ Çekim ortamında titiz ve düzenli olmaya çalışınız.	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Tanıtım alanında kullanılan doğa fotoğraflarında kurgu yapılır.
2. () Belgesel fotoğraflar herhangi bir olayı, tarihi ve sorunu belgelemek amacıyla kullanılır.
3. () Öğle saatleri doğa fotoğrafı çekmek için en uygun saatlerdir.
4. () Renk ısısının ölçü birimi “F” dir.
5. () Doğa fotoğrafının amacı, bitki örtüsü, hayvanlar ve jeolojik oluşumların insan tarafından oluşturulan bir ortamda fotoğraflanmasını teşvik etmektir.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

6. Büyüklüğü, biçimi, hareketi, renkleri, tonları bakımından uyumlu öğelerin bir arada kullanılmasına.....denir.
7. Fotoğrafi anlatan tüm anlatım öğelerinin belli bir çerçeve içinde, anlatımı etkili kılacak, izleyicinin duyu ve düşüncelerini paylaşmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesine.....denir.
8. Işığın yetersiz olduğu ortamlarda hareketli konuları çekmek istediğinizde,..... süreli pozlandırmalar yapmanız gerekir.
9. Doğa fotoğrafında, gün ışığında yapılan çekimlerde doğru renkleri elde edebilmek için filminolması gerekir.
10. Hareket duygusunu vurgulamak içintekniki kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru ve yanlış cevaplarınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçebilirsiniz.

UYGULAMALI TEST

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmalar doğrultusunda fotoğraf çekmek için bir konu belirleyiniz. Çekimi planlayarak gerçekleştirdikten sonra aşağıdaki ölçütlere göre kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz. Uyguladığınız ölçütlere EVET, uygulamadıklarınıza ise HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çekim yapacağınız konuyu belirlediniz mi?		
2. Çekimi ve arka planını planlayarak kurguladınız mı?		
3. Mevsime ve konuya göre film seçimi yaptınız mı?		
4. Işığın yönünü belirlediniz mi?		
5. Hareketli konu için kaydırma tekniğini uyguladınız mı?		
6. Konunun açık ve koyu değerlerini dengelediniz mi?		
7. Kompozisyon kurallarına uydunuz mu?		
8. Giriş izinlerinin alınması gerekli yerler için önceden izin aldınız mı?		
9. İzlenecek patika ve yol güzergâhlarına uydunuz mu?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızda “Hayır” seçeneği işaretli ise faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, çekim sonrasında yapılması gereken işlemleri hatasız yapabileceksiniz.

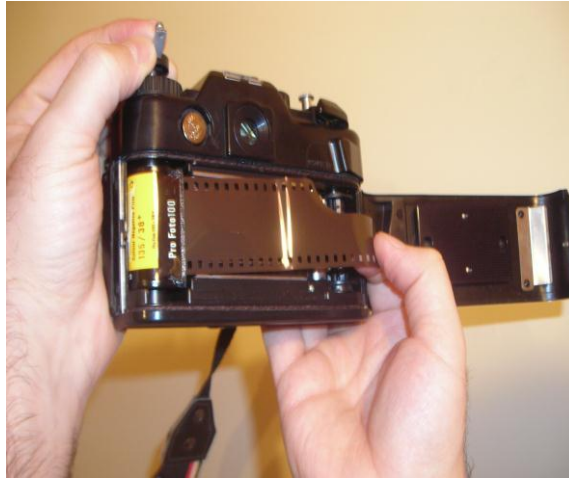
ARAŞTIRMA

- Öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda doğa fotoğrafı çeken kurumları, dernekleri ve internet sitelerini dolaşarak fotoğraflar üzerinde yapılan işlemleri rapor hâlinde sununuz.

3. ÇEKİM SONRASINDA İŞLEMLERDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

3.1. Manuel Fotoğraf Makinelerinde

3.1.1. Filmin Çıkartılarak Baskıya Verilmesi

Fotoğraf 3.1: Filmin makineden çıkartılması

- **Filmin makineden çıkartılması**

Makinanızın alt kısmında (mekanik makineler için), parmağınızla basınca ileri doğru itebileceğiniz küçük bir buton göreceksiniz. Bu buton, çekimlerinizi tamamladıktan sonra

filmi geriye (film kasetine) sarmak için gereklidir. Filminizi çekip bitirdikten sonra bu butona basıp makaranın boşalmasını sağlayın ve makinenin üstündeki geri çevirme kolunu ok işareti yönünde çevirin. Geriye sarma işlemini böyle yapmazsanız, filminiz makaradan boşalmadığı için perforeleri yırtılacak ve zorlanıp parçalanacaktır. Filminizi tamamen sardığınızda, sarma kolunun bir anda boşa döndüğünü hissedeceksiniz. O zaman makinenin kapağını açıp filmi alabilirsiniz.

➤ **Baskıya verilmesi**

Eğer film siyah-beyaz ise film banyosu ve kart baskısı çok önemlidir. Karanlık oda çalışmalarında titiz ve dikkatli olmak gereklidir.

Filmin geliştirici banyosu, durdurma banyosu ve saptama banyosu işlemlerini karanlık oda çalışmaları sırasında detaylı olarak incelemiştik. Doğa fotoğrafçılığı için kart seçimi de önemli bir konudur.

➤ **Kart seçimi**

- **Siyah-beyaz fotoğraf kartları**
 - **Duyar kartlarına göre**

0-1-2-3-4-5 numara kart olarak sertlik derecelerine (filmlerde olduğu gibi gren yapılarına-duyarlılıklarına) göre derecelendirilmişlerdir. 2 numara kart orta sertlikteki (normal kart) kart olarak kabul edilir. 3 - 4 - 5 numara kartlar sert kartlar (5 en sert karttır), 1 ve 0 numara (00 numara kart da vardır.) kartlar ise yumuşak kartlardır (0 en yumuşak karttır.).

Genel olarak, beklemediğiniz ölçüde koyu çıkmış olan negatifleriniz için yumuşak kartları, açık çıkmış negatifleriniz için ise sert kartlar kullanmanız önerilir. Yumuşak kartlar ince gren kartlardır, sert kartlar ise iri gren kartlardır. Yumuşak ton geçişleri elde etmek için yumuşak kartları, kontrast sonuçlar elde etmek için ise sert kartları tercih etmelisiniz.

- **Plastik tabanlı ve kâğıt tabanlı oluşlarına göre**

Amatörlerin kullandığı kartlar daha çok plastik tabanlı kartlardır. Ancak, iyi bir sergi çıkarmak kaygısı taşıyorsanız kâğıt tabanlı kartları tercih etmelisiniz.

- **Yüzey yapılarına göre**

Mat kartlar - yarı mat kartlar ve parlak kartlar olmak üzere üç kısma ayrılırlar. Mat ve yarı mat kartlar, baskı sonrası rötuşlama gereği doğduğunda rötuş yapmak için elverişli kartlardır. Ancak parlak kartlarda bunu yapmak olası değildir. O nedenle amatörlerle, daha çok mat ve yarı mat kartlar önerilir.

Belli limitler içinde konunun kontrastını, açıklığını veya koyuluğunu boyut ve kenar oranların çerçevelemesini, perspektifini ve grafik yorumunu kontrol edilebilir. Renkli baskıda daha az ışıklandırılarak düzeltmeler yapılabilir. Ayrıca renkleri zenginleştirerek

tonların parlak yerleri ağartılabilir veya gölgeli olan yerler kast yapılabilir. Agrandizrde filter kullanarak bölgesel düzeltmeleri yapabilirsiniz.

3.1.2. Baskı Sonrası Fotoğrafların Kontrolü

➤ **Filmlerin arşivlenmesi**

Çekilen fotoğrafların negatifleri, negatif poşetinde, dia pozitifler ise film kasetlerinde saklanarak arşivlenir. Negatif poşetleri, negatiflerin içine konabileceği tek tarafı açık Őeffaf poşetlerdir. Film kasetleri her bir filmin teker teker içine yerleştirilebilen, üzerine sayı, tarih gibi arşiv sistemlerinin oluşturulabileceği slayt makinesinde izlenmesini kolaylaştıran sert plastik ambalajlardır. Negatifler tarihe veya konusuna göre dosyalanır. Gerektiğinde dosyalardan bulunup yeni baskı yapılabilir. Toz, nem ve ışıktan korunduğu sürece uzun süre negatiflerden tekrar baskı alınabilir.

➤ **Baskıya verilmesi**

Dijital fotoğrafçılıkta, film kullanmak yerine SENSOR (algılayıcı) dediğimiz ışığa duyarlı elektronik parçalar kullanılmaktadır.

Analog fotoğraf makinenize dilediğiniz duyarlılıkta film takarak tercihinizi yapabilirsiniz. Fakat, dijital SLR makinelerde genelde bunu yapmanız mümkün değildir. Bu nedenle SENSOR teknolojisi ve seçimi oldukça hassasiyet içermektedir.

Dijital fotoğraf makineleri genel olarak otomatik odaklama ayarlarına sahiptir. Bu tip makinelerde yakın plan, uzak plan gibi kısıtlı odaklama seçenekleri mevcuttur. Ancak yüksek teknolojiye sahip makinelerde daha gelişkin ayar seçenekleri bulunmaktadır.

Profesyonel fotoğraf makineleri çok başarılı bir Şekilde ISO 100 - ISO 3200'e kadar geniş bir yelpazede duyarlılıkları desteklemektedirler.

Dijital fotoğrafçılık ile fotoğraf teknolojisinde oluşan yeniliklerden bazıları:

- Çektiğiniz fotoğrafı anında görmek
- Evde fotoğraf rtuşlamak
- İnternet üzerinden fotoğraf bastırmak
- İnternet sayesinde, arkadaşlar ya da aile arasında fotoğrafları paylaşmak
- Evde fotoğraf basmak
- Dijital ortam sayesinde fotoğraflarınızı yanınızda daha kolay taşıyabilmek

3.2. Dijital Fotoğraf Makinelerinde

3.2.1. Bellek Kartındaki Görüntülerin Bilgisayara Aktarılması

Dijital kamera üreticileri, kullanıcıların kameradan bilgisayara resimleri aktarmaları için çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Bunlar:

➤ **Karttan bilgisayara transfer**

Kamera CompactFlash veya SmartMedia kartlarından birini kullanıyorsa bilgisayara veri aktarımı bir kart okuyucu ve disket sürücü ile gerçekleştirilir.

➤ **Kızıl ötesi transfer**

Bazı kameralar kızıl ötesi ışınlarla veri aktarımına imkân sağlayan IrDA (Infared Data Association / Kızıl ötesi) çıkışlarına sahiptir. Bu sistem uzaktan kumandalarla aynı prensipte çalışır. Bu özelliği kullanmak için kameranın ve bilgisayarın IrDA (Infared/Kızıl ötesi) çıkışına sahip olması gerekir.

Kızıl ötesi ile bilgisayarın kablo çıkışlarından biri boş kalır, bu da ağırlıktan ve gereksiz kablo kullanımından tasarruf etmeyi sağlar.

Kızıl ötesi ile veri aktarımını, ayarların doğru yapıldığına emin olduktan sonra, kamerayı bilgisayarın yanına ve birbirine bakacak şekilde yerleştirerek gerçekleştirebilirsiniz.

Fotoğraf 3.2: Dijital fotoğraf makinelerinde kablolu aktarım

➤ **Kablo transferi**

Bu yöntem kablo ile bilgisayarı birbirine bağlar.

Kablolu aktarım için:

- Bilgisayarınızı ve fotoğraf makinanızı kapatınız (Cihazlar açık durumdayken bağlantı yapılmaz. Cihaza zarar verebilir.).
- Dijital fotoğraf makinanızı bilgisayara bağlayınız (USB çıkışı üzerinden bağlantı kurunuz.).
- Bilgisayarı ve dijital fotoğraf makinesini yeniden açınız.

Fotoğraf 3.3: Dijital fotoğraf makinelerinde bilgisayara kablolu aktarım

- Dijital fotoğraf makinesini resim transferi için uygun moda getiriniz.
- Resim transfer programını çalıştırın veya disk üzerinden kopyalama yaparak yüklemeyi gerçekleştiriniz.
-

Başarılı Bir Yükleme İşleminin Püf Noktaları

Eğer dosyalarınızı kıızıl ötesi veya kablo aracılığıyla gerçekleştiriyorsanız bazı problemlerle karşılaşabilirsiniz.

- Dijital fotoğraf makinesi ile verilen yazılımı bilgisayara yükleyin.
- Kullandığımız programın kamerayla irtibat kurup kurmadığını kontrol edin.
- USB çıkışı ile bağlanıyorsanız sistemde USB çıkışının çalışıp çalışmadığını kontrol edin.
- Dijital kameradan bilgisayara aktarma yaparken bilgisayar size dosya formatı seçme olanağı sunar ya da bunu otomatik olarak gerçekleştirir. Dosya formatı verileri depolama yolunu simgelemektedir. Bazı fotoğraf işleme programlarının kendilerine özgü formatları vardır.
- Çekmiş olduğunuz fotoğraflar bellekte genellikle aynı isimlerle yer alır. Bu nedenle yükleme yaparken bilgisayarda aynı isimde dosyalar bulunup bulunmadığını kontrol edin.
- Bazı dijital makinelerde fotoğrafların yüklenmesi bittikten sonra bellektekileri silme özelliği vardır. Bu nedenle yüklemenin tam gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol edin.

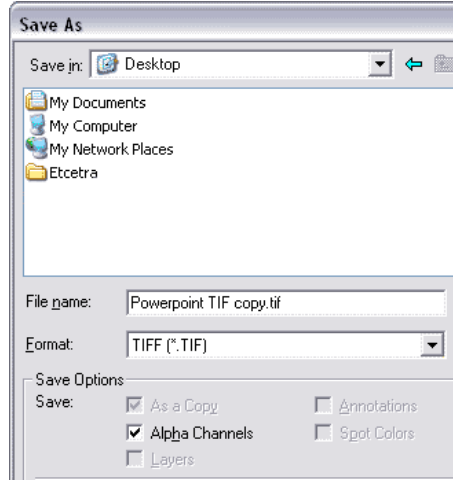
PC ve Mac ortamı için genel olarak kullanılan JPEG, TIFF, Flashpix, GIF, PNG, BMP, PICT, EPS gibi dosya formatları vardır. Bazı aktarma yazılımları, resim formatlarını ve sıkıştırma ayarlarını seçme olanağı sağlar. Jpeg formatı fotoğrafı sıkıştırarak düşük resim kalitesi sağlar. Bu nedenle sıkıştırmaz bir ayar seçin. TIFF formatı EPS formatı gibi. Ayrıca Tiff formatı içinde bulunan LZW seçeneği resimlerin bozulmadan sıkıştırılmasını sağlar.

Not: Dijital fotoğrafçılıkla ilgili bazı kaynaklara da resimleri kameradan bilgisayara aktarma işlemine indirme (downloading) denilir. Bazı kaynaklarda yükleme (uploading) denilir. Her iki anlatım biçimini de kullanabilirsiniz.

3.2.2. Görüntülerin Kontrol Edilmesi

Dijital fotoğraf makineleri resimleri belirli formatlarla bilgisayara transfer eder. Dosya formatı verilerin depolanma yolunu simgeler. Bazı formatlar sadece kameraya özgüdür ve rötuş yapılmak istenildiğinde kameranın desteklediği programı kullanmak gerekir. Burada fotoğrafları tüm resim işleme programlarının açabileceği formata göre değiştirmek gerekir. PhotoDeluxe gibi. Bazı programlar PC bazıları ise sadece Mac ortamında kullanılabilir. En çok kullanılanlar ise iki ortamın da desteklediği programlardır. Photoshop gibi.

Fotoğrafları bilgisayarda tutarken veri kaybını en aza indirmek ve en iyi baskı kalitesini elde etmek için en yüksek kalite ayarını seçmek gerekir. Bu da en düşük sıkıştırma ortamı sağlar. Yani Jpeg yerine tiff olarak kaydetmek. Eğer Jpeg olarak kaydetmek zorunda kalırsak rötuş işlemleri tamamen bittikten sonra kaydetmek ve kayıt sırasında Quality Maximum olarak işaretlemek gerekir. Ayrıca Tiff formatında LZW'yi işaretleyerek de kayıpsız sıkıştırma yapabilirsiniz.

Fotoğraf 3.4: Photoshop programında TIFF formatında fotoğraf kayıt yaparken

Geleneksel fotoğrafçılıkta bu renk kaymalarını düzeltmek için renk düzeltme filtreleri kullanmak gerekir. Oysa dijital fotoğraf makinelerinin büyük bir bölümü, bu işlemi “white balance” özelliği sayesinde çok kolaylıkla düzeltebiliyor. White balance (beyaz ayarı) özelliği, ortamda hâkim olan ışığın rengini beyaza dönüştüren çok yararlı bir işlemdir. Bazı modellerde bu fonksiyonun seçenekleri menüde yer alır ve kullanıcının ışık kaynağına en uygun değeri seçmesi gerekir.

Fotoğrafları depoladıktan sonra onları kategorilendirerek elektronik fotoğraf albümleri oluşturabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çekim Sonrasında Dikkat Edilecek İşlemleri Uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çekim sonrasında filmi fotoğraf makinesi içerisinde geri çevirerek tekrar kasetine yerleştiriniz.➤ Dijital fotoğraf makinesine sahipseniz görüntüleri bilgisayara aktarmak için sizin için en uygun olan tekniği uygulayınız.	➤ Siyah-beyaz ve renkli negatif filmlerinizi isim ve tarih sırası ile arşivleyerek tozdan, nemden ve ışıktan uzak saklayınız.
➤ Siyah-beyaz filmle çekim yaptıysanız film banyosunun belirli süreleri aşmamasına dikkat ediniz.➤ Baskı için size en uygun kartı seçiniz.➤ Bilgisayara aktarılacak görüntülerin kayıt sırasında isimlerini kontrol ediniz.➤ Görüntü işleme programlarında kayıt yaparken fotoğrafların bozulmaması için Tiff, Eps gibi sıkıştırma yapmayan programları tercih ediniz.➤ Renk kaymalarını uygun araçları kullanarak bilgisayarda da düzeltebilirsiniz.➤ Fotoğrafların veya filmlerin tekrar kullanılabilceğini unutmayınız ve mutlaka arşivleyiniz.	➤ Renkli pozitiflerinizi film kasetlerinde arşivleyebilirsiniz.➤ Renkli pozitiflerinizi scaner ile bilgisayarınıza aktarabilirsiniz.➤ Dijital fotoğraf makinenizle birlikte verilen referans CD'sini bilgisayarınıza yükleyiniz.➤ Dijital ortamdaki fotoğraflarınızı oluşturduğunuz dijital albümlerde bilgisayarınızda veya CD'ye kayıt yaparak saklayabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. Yumuşak kartlar kalın grenli kartlardır.
2. Negatif filmler dosyalardan bulunup yeni baskı yapılabilir.
3. Jpeg formatı fotoğrafı sıkıştırarak yüksek resim kalitesi sağlar.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

4. Dijital fotoğrafçılıkta, film kullanmak yerine kullanılmaktadır.
5. Kablo ile bilgisayarı birbirine bağlama yöntemine.....denir.
6. ile bilgisayarın kablo çıkışlarından biri boş kalır, bu da ağırlıktan ve gereksiz kablo kullanımından tasarruf etmeyi sağlar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru ve yanlış cevaplarınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiğinizde diğer faaliyete geçebilirsiniz.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmalar doğrultusunda çekim sonrası yapılması gereken işlemleri tamamlayınız. Yaptığınız çalışmaları aşağıdaki ölçütlere göre kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz. Uyguladığınız ölçütlere EVET, uygulamadıklarınıza ise HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Filmi makineden hasar görmeden çıkarabildiniz mi?		
2. Siyah-beyaz filmlerin banyosunu doğru yaptınız mı?		
3. Siyah-beyaz filmleri film poşetine yerleştirdiniz mi?		
4. Renkli pozitiflerinizi film kasetlerine yerleştirdiniz mi?		
5. Kart baskısı için size en uygun kartı seçtiniz mi?		
6. Dijital fotoğraf makinesini bilgisayarınızın USB çıkışına kablo ile bağladınız mı?		
7. Dijital görüntüleri bilgisayarınıza klasörler oluşturarak aktardınız mı?		
8. Görüntüler üzerinde gerekli düzeltmeleri yaptınız mı?		
9. Görüntüleri arşivleyerek CD'ye kayıt yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızda “Hayır” seçeneği işaretli ise faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü “Evet” ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi doğa fotoğrafı konusu olarak değerlendirilemez?
 - A) Manzara fotoğrafları
 - B) Çiçek fotoğrafları
 - C) Bahçe fotoğrafları
 - D) Yabanıl hayvan fotoğrafları
2. Flaş kullanımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
 - A) Doğa fotoğrafçılığında flaş kullanılmaz.
 - B) Işığın yetersiz olduğu ortamlarda, konuyu aydınlatarak fotoğrafın çekilmesine yardımcı olan flaş kullanırız.
 - C) Suni ışık kaynağı oluşturur.
 - D) Güneşin çok yoğun olduğu zamanlarda da dolgu flaş kullanılarak gölgelerden kurtulabilir.
3. Aşağıdakilerden hangisi belgesel fotoğrafçılığın amaçlarındanıdır?
 - A) Tüketicinin bilinçaltındaki beklentilerini kullanarak fotoğraflarla istek yaratmaktır.
 - B) Herhangi bir olayı, tarihi ve sorunu belgelemek amacıyla kullanılır.
 - C) Fotoğrafın kendi içindeki kuralları ve estetik değerlerinin vurgulanması amacıyla.
 - D) Fotoğrafları topluma sunarak toplumun yaşama ilişkin gerçekleri görmesini sağlar.
4. Aşağıdakilerden hangisi ışığın temel özelliklerindendir?
 - A) Perspektif
 - B) Doku
 - C) Hareket
 - D) Yön
5. Filmlerin hızları hangi değerlerle gösterilir?
 - A) E2, E3, E4
 - B) Kelvin (K)
 - C) ASA, ISO
 - D) Tiff, LZW

6. Aşağıdakilerden hangisi kompozisyonu belirlerken dikkat etmemiz gereken kurallardan değildir?
A) Görüş açısı
B) Leke
C) Şemalar
D) Hacim
7. Hangisi doğa fotoğrafçısının kişisel özelliklerinden değildir?
A) Coğrafi koşulları iyi bilen, hayvanların ve bitkilerin yapısını tanıyabilen
B) El becerileri gelişmiş
C) Estetik duygusuna sahip, görsel hafızası güçlü
D) Ekonomik verileri takip edebilen
8. Aşağıdakilerden hangisi dijital fotoğraf makinesinin getirdiği yeniliklerden biridir?
A) Çektiğiniz fotoğrafı anında görmek
B) Fotoğraf rötuşlamak
C) Fotoğraf bastırmak
D) Fotoğraf arşivlemek
9. Aşağıdakilerden hangisi, resimleri dijital kameradan bilgisayara aktarmak için kullanılan yöntemlerden değildir?
A) Kablolu aktarım
B) Kızıl ötesi aktarım
C) CD veya DVD ile aktarım
D) Kartla aktarım

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Uygulamalı Test”e geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Bu modülde öğrendiğiniz yeterliliği aşağıdaki ölçütlere göre kontrol ederek kendinizi değerlendiriniz. Uyguladığınız ölçütlere EVET, uygulamadıklarınıza ise HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Doğa Fotoğrafçılığı		
1. Çekim yapacağınız ortamı incelediniz mi?		
2. Fotoğraf makinesi ve ekipmanlarını hazırladınız mı?		
3. Bakış açınızı belirleyerek konuya uygun objektif seçimi yaptınız mı?		
4. Filtre, flaş, tripot ve su terazisi kullanmanın gerekli olup olmadığına karar verdiniz mi?		
Doğa Fotoğrafı Çekimi		
5. Çekim yapacağınız konuyu belirlediniz mi?		
6. Konuya ve mevsime uygun film seçimi yaptınız mı?		
7. Hareketli konular için kaydırma tekniğini uyguladınız mı?		
8. Giriş izinlerinin alınması gerekli yerler için önceden izin aldınız mı?		
Doğa Fotoğrafı Çekimi Sonrası Dikkat Edilmesi Gerekli İşlemler		
9. Filmi makineden hasar görmeden çıkarabildiniz mi?		
10. Dijital fotoğraf makinesini bilgisayarınızın USB çıkışına kablo ile bağladınız mı?		
11. Görüntüler üzerinde gerekli düzeltmeleri yaptınız mı?		
12. Görüntüleri arşivleyerek CD'ye kayıt yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Doğru
3	Yanlış
4	Doğru
5	Doğru
6	Film
7	Makro
8	Doğal
9	Dolgu Flaşı
10	Kablolu Deklanşör

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Doğru
6	Uyum (Armoni)
7	Kompozisyon
8	Uzun
9	Gün Işığı Filmi
10	Kaydırma (Panning)

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Doğru
3	Yanlış
4	Sensor (Algılayıcı)
5	Kablolu transfer
6	Kızılötesi

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	A
3	B
4	D
5	C
6	A
7	D
8	A
9	C

KAYNAKÇA

- KALFAGİL Sabit, **Fotoğrafın Yapısal Öğeleri ve Fotoğraf Sanatında Kompozisyon**, Fotoğraf Evi Yayınları, İstanbul, 2006.
- KANBUROĞLU Özer, AFIAP, **Fotoğrafta Kompozisyon**, Reproset AŞ, İstanbul, 2006.
- KILIÇ Levend, **Fotoğrafa Başlarken**, Dost Yayınevi, Ankara, 2005.
- KING Julie Adair, **Amatörler için Dijital Fotoğrafçılık**, Dünya Yayıncılık, 2000.
- LANGFORD Michael, **Yaratıcı Fotoğrafçılık**, İnkılap Yayınları, İstanbul, 1998.